

Ishaja vsak dan s jutraj razven
v ponedeljkih in dnevih po praz-
nikih. — Posamezna številka
Din 1'—, na 16 straneh Din 2'—,
mesečna naročnina Din 20'—, sa-
tujino Din 30'—. Uredništvo v
Ljubljani, Gregorčičeva ulica 23.
Telefon uredništva 30-70, 30-69 in
30-71

Jugoslovan

Receptiv ne vračamo.
— Oglas po tarifi in dogovoru.

Uprava

v Ljubljani, Gradišče 4, tel. 30-68,
Podružnica v Mariboru, Aleksan-
drova cesta št. 24, telefon 29-60.
V Celju: Slomškov trg 4.
Pošt. ček. rač.: Ljubljana 15.621.

Št. 178

Ljubljana, sreda, dne 31. decembra 1930

Leto I.

Življenska sila Jugo- slavije

Ko je nastala Jugoslavija, so bili neka-
teri tako navdušeni, da so zahtevali od nove
države naravnost čudežev. Čez noč bi mo-
ralo biti vse nakrat dobro in kar vzorno
dobro in čez noč bi morale izginiti prav vse
napake. Ker se pa ta čudež ni zgodil, ker
se tudi ni mogel zgoditi, so mrmrali in bili
nezadovoljni ter udrihali po Jugoslaviji in
novih razmerah, da je bil skoraj čudež, da
je mogla Jugoslavija sploh obstati. Tako
vehementno in ostro so takrat napadali na-
ši listi Jugoslavijo, da ni bilo treba Nem-
cem za časa plebiscitnega časopisnega bo-
ja nič drugega delati, ko da so ponatisko-
vali naše časopise in imeli so najboljše
propagandne članke proti Jugoslaviji. Tak-
rat je pač padla jugoslovanska zavest na
najnižjo točko in takrat se pač ni bilo ču-
diti, če je kdo zadvomil o bodočnosti Jugo-
slavije.

Ali tudi to žalostno dobo je Jugoslavija
srečno premagala in prav tako tudi vse
druge težave in nadloge. Ko je cvetela v
deželi korupcija in je moral bravec časo-
pisov dan na dan prebavljati samo mastno
tiskano poročila o umazanih aferah na vseh
koncih in krajih, tudi takrat je marsikdo
zadvomil, če se bo Jugoslavija sploh še
mogla izkoptati iz tega umazanega blata
afer, v katero so jo spravili razni korup-
cionisti. Pa čas in naravna sila Jugoslavije
sta hitro opravila svoje delo in en korup-
cionista za drugim je moral prenehati s
svojim poslom ali pa bi obležal strti od
vstajajoče Jugoslavije. Močnejša od korup-
cije je bila mlada sila Jugoslavije in ne bo
dolgo, ko bo zdrav razvoj zatrl tudi zadnje
ostanke korupcije.

V kaosu, da bi optimist obupal, je bilo
vse naše gospodarsko življenje. Konsument-
ska in producerska politika se je mešala
ena z drugo, vsaka vlada je sprevrgla to,
kar je upeljala prejšnja, in da bi bila
zmešnjava popolna, so strankarski interesi
posegali v gospodarstvo in ovirali njegov
napredek. Vrh vsega pa je bila še držav-
na uprava pod strankarsko peto, da se ni
naredilo niti to, kar bi se moglo. A kljub
vsemu! Naši kmetje so delali in vsako le-
to množili bogastvo dežele, naši delavci so
kopali, da je rastla vsako leto produkcija
in podjetni posamezniki so skrbeli, da se
je navzlic vsem oviram razvijala tudi naša
industrija. Tako silna je bila sila Jugosla-
vij, da tudi vsa zmešanost v gospodar-
ski politiki, vse napake uprave in niti vsi
izrodki strankarstva niso mogli zavreti nje-
nega napredka.

Te moli pa je ceniti to mlado notranjo
silo Jugoslavije, ker so se Jugoslavlani po
tolikih stoletjih ločitve skoraj nakrat in ne-
pričakovano znašli v enotni državi. Raz-
lični po veri in govorici, razdeljeni po raz-
nih upravnih mejah, razjedinjeni po raznih
upravnih sistemih in ovirani od obrizga-
nega medsebojnega nezaupanja, so bili Ju-
goslavlani zvezani pravzaprav le po enem
skupnem spoznanju, da morajo biti zjedi-
njeni, če hočejo vzdržati svoj položaj, če
nočejo eden za drugim postati plen nasprot-
nikov.

To spoznanje je bilo v začetku edina res
močna vez, a ta vez je stalno rastla, čim
dalje smo živeli skupaj in obenem z njo je
rastla tudi notranja sila Jugoslavije. Zlasti
pa je pričela rasti, ko je 6. januar pospra-
vit z vsemi umetniški razlikami in združil
ves jugoslovanski narod v eni volji. Dovi-
šil je to čelo 3. oktobra, ko so padle vse
razjedinjujoče upravne meje in ko so se
pozneje padle tudi vse zakonske razlike.

Sedaj se je pričelo šele pravo delo, se-
edaj se šele kažejo vsa notranja sila Ju-
goslavije. In to kljub temu, da objema ves
svet težka gospodarska kriza in da tudi
mnogi naprednejši narodi ne poznajo iz-
hoda iz krize. Naša zdrava gospodarska
struktura in naša zdrava ljudska sila pa
sta tudi sedanjemu gospodarski krizi dora-
le. In Jugoslavija napreduje tudi sredi krize.
Ta velika življenska sila Jugoslavije je

Možnost preorijentacije nemške zunanje politike

Zanimive trditve sovjetskega poluradnega lista - Francoska in nemška industrija pri-
pravljata vojaško zvezo med obema državama - Sovjetska »odkritja« in članek dr. Kaasa

Pariz, 30. decembra. p. Vsi listi objav-
ljajo poročila sovjetske agencije Tass o
članku oficijelnega glasila »Izvestija« gle-
de nove akcije za zblizanje med Francijo
in Nemčijo. »Izvestija« mislijo, da dokazu-
jejo nedavni članki vplivnih nemških gla-
sil v prid zblizanju med Francijo in Nem-
čijo, da razpravlja v sedanjem hipu nem-
ška diplomacija za kulisami o vprašanju,
kakšna naj bo v bodoče smer nemške zu-
nanje politike.

Nemški veleindustrija — pišejo »Iz-
vestija« —, ki opazujejo nagli razvoj voj-
ne industrije po drugih deželah in pred-
vsem v Franciji, se močno pritožujejo ra-
di svoje sedanje usode in žalujejo po onih
starih časih, ko je bila ta industrija tudi
v Nemčiji na višku. Nemški industrija-
ci bi radi popravili svoj položaj in mislijo,
da bi se dalo to doseči le potem franco-
sko-nemške vojaške zveze, katere posledica
bi bilo zvišanje nemške vojaške sile. Fran-
coska industrija bi se — po mnenju
nemških industrijev — gotovo pridobila
za tako kombinacijo, kajti vsled poveča-
nja nemške vojne sile bi imela tudi ona
veliko korist. Povečana armada bi zahte-
vala tudi mnogo več vojnega materiala,
a nemški industrija-ci bi bili pripravljeni
prepuštili francoski industriji eno tretjino
vseh naročil. Na ta način bi bila francoska
težka industrija tudi pripravljena delovati

na francoski nacionalistični tisk, da bi
odnehal od svojega nasprotovanja pove-
čanju nemške vojne sile.

»Izvestija« trdijo dalje, da se istočasno
s tem razpravljanjem tudi že sondira te-
ren za vrnitev poljskega koridorja Nem-
čiji. Poljska bi dobila v zameno Litvo, ta-
ko da bi ji bil dostop do morja zagotov-
ljen z aneksijo te dežele. Končno govori
sovjetski list tudi o nekaterih načrtih za
francosko-nemški vojaški pohod proti
sovjetski Rusiji s ciljem, da se od Sovjet-
ske zveze odtrže Ukrajina, kjer je bil pred
vojno investiran v velikih množinah fran-
coski kapital.

Pariz, 30. decembra. »Temps« se bavi
v uvodniku z »informacijami« sovjetskega
poluradnega glasila v zvezi z znanim član-
kom voditelja katoliškega centra pre-
lata dr. Kaasa. List ugotavlja, da so za-
hteve tega poslednjega po preorijentaciji
nemške zunanje politike tem pomembnej-
še, ker je dr. Kaas bil že kandidat za
Stresemannovega naslednika v vodstvu
nemške zunanje politike. Če ni postal zu-
nanji minister, je to samo zato, ker je
katoliški duhovnik. Kot tak in kot voditelj
katoliškega centra ni samo nemški po-
litik, temveč tudi tolmač naziranja vati-
kanskih krogov. V protestantski Prusiji pa
bi le težko prenašali tako osebo na čelu
zunanjega ministristva.

V nadaljevanju ugotavlja »Temps«, da
usvaja tudi prelat dr. Kaas iste zahteve,
kot jih vihtijo Hitler in Hugenberg, pod-
črtuje pa njegovo prizadevanje, da bi lo-
čil akcijo Nemčije od revizionističnih pro-
pagand in akcij, ki jim načeljuje fašistov-
ska Italija. V tem — ugotavlja list — je
treba videti znak, da smatrajo v Nemčiji
nezaupanje napram fašistovski politiki za
začetek prave politične neodvisnosti.

Se posebno pa podčrtuje »Temps« na-
glašanje dr. Kaasa, da priznavajo v Nem-
čiji tudi ekstremistični elementi, da je
francosko-nemški sporazum bistven pogoj
za zagotovitev miru. To je treba staviti v
zvezo — nadaljuje »Temps« v svoji pole-
miki — s člankom, ki so ga objavila so-
vjetska »Izvestija«. Sovjetsko glasilo odkri-
va cel načrt za zblizanje med Francijo in
Nemčijo s pomočjo industrijskih krogov
obeh držav. »Temps« dodaja k tej infor-
maciji, da je sicer plod razgrete fantazije
sovjetskih krogov, ki kažejo s svojimi in-
formacijami, da jim je zopet treba raz-
vnmati široke mase z napovedovanjem
novih zunanjih nevarnosti.

Kljub temu — zaključuje list — stvar ni
brez interesa, toda niti spriča tega ne
smemo nikakor prezreti dejstva, da zna
tudi mgs. Kaas govoriti tu pa tam v istem
tonu kot Hugenberg ali Hitler.

Žalosten položaj jugoslovanske manjšine v Italiji

Nove aretacije v Julijski Krajini — Dva ponesrečena atentata v
tržaški okolici — Kazenske premestitve fašistovskih komisarjev

Trst, 30. decembra. v. Leto 1930, ki je
prineslo ljudstvu jugoslovanskega rodu v
mejah Italije toliko zla in od njega zahte-
valo nešteti žrtve, je pri kraju. Do skraj-
nosti znižani dogodki, vedno težka davčna
bremena, zmeraj bolj neusmiljeno zatira-
nje slovenske in hrvatske besede in kul-
ture, stalno naraščajoče aretacije, priprav-
ljajoči se procesi in konfinacije ne kažejo,
da bo v novem letu življenje ob Soči in
istrskih brežinah boljše, svobodnejše. Še
celo sedaj na pragu novega leta je režim
zahteval novih žrtv.

V Gorici so že dni aretirali uradnika
goriške zastavljavnice Bernika, rodом iz
Idrije. Gostilno pri Maksu so zaprli. Biv-
šega odgovornega urednika nekdanje »Go-
riške Straže« Kemperleta so fašisti pre-
tepli. Iz Temnice na Krasu so odpeljali
v zapore Vladimirja Stepančiča. V Kanalu
so aretirali mehanika Gerlotti, g. Crni-
goja s Ceste, dva kmeta iz Goč nad Vipa-
vo, okrog 20 ljudi s Slapa pri Vipavi. Od
teh poslednjih so pet pridržali, ostalih
pa že spet izpustili iz ječe.

Pred goriško konfinacijsko komisijo so
postavili Gregorja Trkmana iz Podkrajja
pri Colu. Na Občinah pri Trstu so aretirali
bivšega šolskega upravitelja zadnje slo-
venske zasebne šole pri sv. Jakobu v Tr-
stu g. Andreja Čoka in ga odpeljali v rim-
ske zapore.

V Vrabčah nad Vipavo so brzkone do-
mačini ovadili dva kmeta, ki sta na skri-
vaj kuhala žganje pri Sv. Ani. Karabiner-
ji so ju izročili sodišču, ki ju je že ob-
sodilo in sicer vsakega na dva meseca in
pol zapora ter 3000 lir globe.

Neznani protifašisti so pred kratkim zo-
pet napadli ljudski šoli v Trebčah in na
Katinari nad Trstom. Skušali so ju zažgati,
a se jim je njihova namera ponesrečila.

Kakor znano, so pred kratkim razorožili
vse civilno prebivalstvo Julijske krajine.
Sedaj pa so na desnem bregu Soče lovem
italijanske narodnosti vrnili njihove lovske

napravila oni čudež, da so bile premagane
vse začne težave. Naša naloga pa je, da
damo z discipliniranim in poštvovalnim
delom polen razmah tej življenjski sili in
zgradili smo sebi in potomcem lepšo bo-
dočnost. S tem pa smo storili tudi svojo
dolžnost do zgodovine, ki mora zapisati, da
je bila Jugoslavija sredi splošne krize de-
žela napredka in silnega razvoja. Takšna
mora biti volja Jugoslovancov.

puške. Lovci z levega brega pa jih še niso
dobili in jih menda tudi ne bodo.

V St. Vidu pri Vipavi so bili nekateri
Slovenci vpisano v laško društvo »Dopo-
lavoro«. Sedaj so pa to društvo razpustili,
ker so šentviški pevci v njem gojili sloven-
sko petje. Do pred kratkim so imeli v St.
Vidu za komisarja nekega grofa Obizija.
Ko je bil premeščen iz kraja, je zapustil
ljudem za spomin veliko dolgov. V St. Vid
so poslali novega komisarja Schiavonija po
imenu, Toda tudi ta se je izkazal prav tako
ko njegov prednik. Očitajo mu, da je imel,
čepav oženjen, intimne odnose z učitelj-
cam v St. Vidu in okolici. Zaradi tega so
tudi njega sedaj kazensko premestili iz St.
Vida, a tu je tudi on zapustil mnogo dolga.
In. V kakor so sedaj dognali, celo celih
120.000 lir.

Venizelos v Varšavi

Varšava, 30. decembra. AA. Pat poroča: Crški
ministrski predsednik Venizelos je danes dopol-
ne prispel senkaj.

Varšava, 30. decembra. d. Crški ministrski pred-
sednik Venizelos je davi prispel v Varšavo. Tam
ostane do 2. januarja, potem pa odpotuje na
Dunaj. Vladni list »Gazeta Poljska« in drugi vlad-
ni listi govore samo o posetu iz vljudnosti. Neki
opozicijski list pa prinaša vest, da se bodo za
Venizeloso poseta dokončala pogajanja polj-
skega tobačnega monopola z grškimi dobavitelji,
pri čemer bodo baje sodelovali francoski finančni
krogi z dovoljevanjem kreditov.

Varšava, 30. decembra. n. Ves poljski tisk ra-
dostno pozdravlja grškega ministrskega pred-
sednika Venizelosa kot prijatelja Poljske. Listi na-
glašajo, da je poset Venizelosa v Varšavi čin
vljudnosti, naravno pa je, da Venizelos ne bo za-
mudil prilike, da se pogovori s poljskimi držav-
niki o oživiljenju trgovinskih in gospodarskih vezi
med obema državama.

Dr. Laza Marković o razoro- žitveni konvenciji

Pariz, 30. decembra. AA. Naš delegat na pri-
pravljani konferenci za razorožitev dr. Lazar
Marković je prispel te dni v Pariz in dal tu-
kajšnjemu dopisniku agencije »Aval« tole iz-
javo o rezultatih te konference:

Pripravljala konferenca za razorožitev je iz-
delala načrt konvencije o omejitvi oboroževa-
nja. Po tehnični strani bi ta načrt zadovoljil
posamezne države. Načrt konvencije bo zdaj po-
slan v proučitev državam. Nezadovoljne so s
tem načrtom samo one države, ki so z njim ho-
tele izvesti svoje politične težnje, kar pa se jim
ni posrečilo.

Sprejem tega načrta in uspeh splošne konfe-
rence o razorožitvi pa sta odvisna od iskrenosti
in odločnosti politike stabilizacije današnjih
mednarodnih odnosov.

Stanje maršala Joffrea

Pariz, 30. decembra. AA. Proti vsemu pričako-
vanju je maršal Joffre doživel današnje jutro.
Tekom noči je bil nekaj časa pri zavesti in so
mu mogli dati nekaj hrane. Zdravniki izjavljajo,
da je Joffrovo organizem nenavadno odporen in
da lahko ostane bolnik pri življenju še vse dopol-
dne. Zdravniški bilten, ki je bil izdan ob 8. uri
zjutraj, pravi, da je bolnik prebil mirno noč, da
ni padel v agonijo in da je mogel izpregovoriti
nekaj besed. Navzlic temu je bilo dihanje nered-
no in je prognoza še vedno slaba.

Pariz, 30. decembra. AA. Ob bolniški postelji
maršala Joffra so zbrani samo sorodniki in zdrav-
niki.

Pariz, 30. decembra. AA. Stanje maršala Joffra
je neprestano kritično. Ministrski svet je poobla-
stil ministra vojske Barthouja, naj se informira o
zdravstvenem stanju Joffra in sporoči bolniku iz-
raze globokega spoštovanja celokupne vlade.

Španski kralj Alfonz XIII. je poslal bolnemu
maršalu Joffru pozdravno brzojavko s toplimi že-
ljami, da bi okrevale.

Pariz, 30. decembra. AA. Kardinal Pacelli je
poslal apostolskemu nunciju v Parizu brzojavko
sledenč vsebine: »Podelite maršalu Joffru po-
sebni blagoslov sv. očeta, ki prosi zanj nebeske
milosti. Kardinal Pacelli.«

Prihod japonskega poslanika v Beograd

Beograd, 30. decembra. l. V Beograd je prispel
japonski poslanik na našem dvoru gosp. Fuita v
spremlju odpravnik poslov g. Hanima. G. Fuita
ostane v Beogradu nekaj dni, nato se vrne v
Bukarešto.

Protijugoslovanska demon- stracija v Rimu

Rim, 30. decembra. n. Društvo vojnih prostov-
oljcev v Rimu je priredilo komemoracijo po
pokojnem Salviju, odvratniku iz Splita, ki je bil
pred vojno med voditelji dalmatinskih italijana-
šev. Po končani vojni je bil Salvi imenovan za
italijanskega senatorja. To imenovanje je imelo
demonstrativen značaj, ker je Salvi prišel v itali-
janski senat v Rimu kot zastopnik »neosvobodene«
Dalmacije. K tej komemoraciji, ki se je vršila v
prostorih Društva vojnih prostovoljcev v Rimu,
so prišli nekateri fašistični voditelji in mnogo dal-
matinskih legionarjev, prostovoljcev in dijakov.
V govorih na prireditvi so naglašali pravico Ita-
lije do »mučeniške Dalmacije«.

Rikov sovjetski poslanik v Rimu

Rim, 30. decembra. n. Današnji listi prinašajo
vesti iz Moskve, da je sovjetska vlada opustila na-
mero poslati Rikova v London. Verjetno je pa,
da bo Rikov imenovan za sovjetskega poslanika
v Rimu.

Težkoče pri italijanskem prekoceanskem poletu

Rabat, 30. decembra. AA. Italijanski letalci bo-
do opremili svoja letala z novimi propelerji. Pro-
metno letalo, ki je hotelo prepeljati iz Casablance
sedem propelerjev, je moralo v bližini Agadirja
zaradi neugodnega vremena prekiniti svojo pot.

Padanje cen in konjunktura

v trgovini, obrti in industriji — Poročila predsednika in referentov o delu Zbornice TOI in o težkočah v našem gospodarstvu ob zaključku l. 1930

Ljubljana, 30. decembra.

Ob pol 9. uri se je pričela javna plenarna seja Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v zborniški dvorani. Otvoril jo je predsednik g. Jelačin s pozdravom zastopnika banske uprave g. dr. Frana Rataja in vseh članov.

Prečital je interpelacijo podpredsednika g. Ogrina in tovarišev o govorih in očitkih, ki se raznašajo na raznih obrtniških zborovanjih, češ, da je bil obrtni odsek nepravilno izvoljen, čeprav so bile volitve potrjene od ministra tr-

govine kot nadzorne oblasti. Interpelant vprašuje, kaj misli predsednik ukreniti proti temu, ker se očitki tičejo tudi nekaterih članov obrtnega odseka. Predsednik odgovarja, da je tudi slišal o govorih, a jih je smatral le za nadaljevanje polemike iz minulih časov. Če bi bilo mogoče kje zagrabit, bi bil gotovo že zagrabil, sicer bo pa odgovoril na interpelacijo na prihodnji seji. Po odgovoru je prečital predsednik svoje poročilo.

Predsednik g. Ivan Jelačin o delovanju Zbornice v zadnjih 3 mesecih l. 1930

Gospodarski položaj zborniškega področja se v toku zadnjih treh mesecev, ki so potekali iz jesenske plenarne seje, ni bistveno izpremenil. Proces padanja cen in popuščanje konjunktura v trgovini, obrti in industriji in celo naše gospodarstvo stoji pod pritiskom te pojave. Vsi krogi uvidevajo, da je naš interes in najboljši izhod iz tega položaja, da se skušajo čimprej prilagoditi izpremenjenim prilikam.

Padcu cen poljskih pridelkov je sledil padec industrijskih sirovin in izdelkov, kateremu se mora tudi naša industrijska produkcija prilagoditi. Naše področje v največji meri zadeva nazadovanje pri izvozu lesa, ki je pričelo že spomladi in se tudi v jesenskih mesecih ni nič izboljšalo. Znatno število žag je moralo popolnoma ustaviti obrate. Cene so nazadovale do 25% v primeri lanskega leta.

Zbornica je zahtevala znižanje cenovnika za zavarovanje valute za one šumske proizvode, kjer so cene občutno nazadovale. Urgirala je uveljavljenje direktne tarife z Grčijo, ki je stopila končno 15. maja v veljavo. Predlagala in dosegla je nato razširjenje najvažnejših izjemnih tarif v tem zveznem prometu, posebno uvrstitve večjega števila važnih nakladalnih postaj za stavljen les na zborniškem področju v to tarifo.

Zbornica je nato v prvi seji posvetovalnega odbora pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani opozorila na položaj lesne industrije in trgovine ter predlagala razširjenje izjemne tarife za žage na one industrije, ki predelujejo okrogel les v finalne produkte. Zahtevala je znižanje voznarja za les in drva v izvozu in v lokalnem prometu na nivo, ki je veljal pred lanskeletnim pomladanskim povišanjem tarif. Da se omeji inozemski uvoz drva iz Rumunije in Vojvodine, je zbornica že spomladi meseca marca predlagala povišanje uvozne carine na les in drva, ki je bila končno 6. novembra uveljavljena.

Pri razpravah tarifnega odbora meseca avgusta v Beogradu smo z največjim povdorkom zahtevali, da se nujno prično pogajanja z upravo italijanskih državnih železnic radi pocenitve prevoza lesnih pošiljatev iz Jugoslavije na italijanskih progah v okviru jugoslovansko-italijanske zvezne tarife.

Na septembarskih sejah tarifnega odbora smo ponovno predlagali za omiljenje položaja uveljavljenje tarifnih popustov za najvažnejše predmete našega lesa. Zahtevo po znižanju pristojbin odklanja železniška uprava, češ da tega fiskalni razlogi ne dovoljujejo in se da le z največjo težavo prepričati o resnosti položaja lesne trgovine in industrije. Naravno je, da smo v danih prilikah zavzeli stališče proti obremenitvi sečnje gozdov z novo takso, ki jo predlaga banovina, kar smatramo da v dobi, ko je treba znižati povsed produkcijske stroške na minimum, ni mesta uvajanju novih taks. Naše stališče je banovina vsaj v toliko upoštevala, da je opustila takse industrijalce za les, posekan in lastnem gozdu.

Izjavili smo se proti temu, da se ponekod obdavčuje s pridobitno tudi vrednost lesa, ki se obdeli na žagi in se ne upošteva, da je po zakonu obdavčljiv le oni višji dohodek, ki se doseže z industrijsko predelavo lesa. Tudi je zbornica opozorila finančno upravo na posledice, katere ima za nekatere kraje padec cen in zastoj v lesni stroki, in jo naprosila, da se na te težave ozira pri izterjevanju davkov.

O priliki revizije socialno-političnih zakonov in določitvi novih tablic opasnosti je stremela zbornica za tem, da čimbolje zaščiti interese podjetnikov in omili obremenitev lesnih strokov. Žal, da je statistika nesrečnih slučajev pokazala, da je odpadlo od skupnih 80.107 nesrečnih slučajev v zadnjem desetletju 10.788 slučajev na lesno stroko, torej nad eno tretjino in se zato zahtevi lesnih strok ni moglo ustreči.

Posledica nizkih cen poljedelskih produktov se je pokazala najmočnejše v industriji umetnih gnojil. Naročila in interes domačega trga je padel na minimum. Izvoz pa je tudi pri znižanih cenah zelo otežen.

Ostala kemična in metalurgična industrija ste prisiljeni racionalizirati svojo proizvodnjo z obnovo in modernizacijo raznih naprav, da vzdržijo pojačano inozemsko konkurenco.

V celoti je večina panog industrije morala prehodno, nekatere celo na daljšo dobo omejiti produkcijo. To velja tudi za tekstilno industrijo, ki je do nedavna obratovala še pod razmeroma najugodnejšimi pogoji. Nekoliko upogleda v zaposlitev industrije nam nudi primerjava uporabe domačega premoga v industrijskih obratih.

V celoti je v letošnjem letu nazadovala uporaba premoga iz domačih rudnikov pri naši industriji za 46.539,4 ton, ali preko 15%. Skupno z ostalimi banovinami, v katere dobavljajo naši premogovniki premog, je konzum premoga iz slovenskih revirjev v industriji padel v 11 mesecih letošnjega leta od 654.000 ton na 489.000

ton, torej za 111.000 ton in ima še vedno padajočo tendenco. Glavni potrošitelj premoga so za zdaj opekarne.

Reduciranih je bilo nad 2100 delavcev v premogovnih revirjih. K tem redukcijam so se pridružile v drugi polovici leta tudi redukcije v drugih industrijskih in obrtniških panogah, ki ne spadajo pod bratovske skladnice. Po izkazih Okrožnega urada je padlo število zavarovanega delavstva od julija do koncem leta 1930 v primeri z isto dobo v l. 1929 za 5000. Če štejemo še družine teh delavcev, zraste ta številka na 20.000.

Pritisk inozemskega blaga na naša tržišča postaja vedno jačji. Statistika dohodkov carinarnic v Dravski banovini za dobo od leta 1926 do 1929, ko se je uvozna carina vsled tarifnih pogodb z inozemstvom vedno le zniževala in bi logično morali tudi dohodki carinarnic padati, nam kaže baš nasproten pojav — porast dohodkov, kar dá sklepati med drugimi tudi na povečani uvoz finalnih produktov.

Celotno po se v tej dobi torej porastli dohodki za 44 milijonov dinarjev, od česar odpade skoro polovica (21 milijonov) na carinarnico v Mariboru.

Čuti se, da prihaja čas, ko bo treba v našem gospodarstvu izvesti racionalizacijo v širšem obsegu, pojačati zaščito domačega dela in predelave domačih sirovin za potrebe domačega tržišča. Zakon o izpremembah in dopolnitvah v carinskih tarifih, ki je stopil dne 6. novembra v veljavo, je prvi korak v tej smeri. S tem je vsaj v toliko, v kolikor nismo vezani po mednarodnih trgovskih pogodbah, obremenjen s primerno uvozno carino uvoz predmeta, ki ga sploh ne bi bilo treba uvaževati iz inozemstva, ki pa je baš zadnja leta rapidno narasčal v velike svote. Pri dosedanjih znižanih carini 2 zlatih dinarjev se je uvozilo krompirja v našo državo v štirih letih 61.996 ton v vrednosti 74,5 milijonov dinarjev. Pri novi uvozni carini 6 Din v zlatu za 100 kg smatramo, da bo uvoz ostal omejen na potrebne količine

zgodnjega krompirja, dočim bo potrebe glavnih konzumnih središč krila v bodoče tuzemska produkcija in bo naš kmet prodal svoje pridelke lahko po boljših cenah. Tudi čebula, česen, fižol, grah, leča in ostale vrste povrtnine, so se pri nizkih carinah, sicer ne v tolikih množinah kot krompir, vendar letno uvažale za večmilionjske svote. Bil je že skrajni čas, da se tudi ta uvoz nekoliko omeji. Povišana je ob enem carina na maslo, katere uvoz je tudi v zadnjih letih stalno in naglo narasčal. Tekom štirih let se je vrednost uvoza povečala za 5.400%, in sicer v štirih letih skupno 1910 ton, v vrednosti 29 milijonov dinarjev. Končno je povišana carina na drva za kurjavo, katerih uvoz je bil leta 1926 že dosegel nad 2000 vagonov v vrednosti 4 in pol milijona dinarjev in ker se je vzdrževala naša konkurenca v Vojvodini le s pomočjo posebnih železniških tarifnih ugodnosti, ki so bile pod režijskim stavkom železnice. Omenjam še uvedbo carine na benecol in znižanje carine na parafin, ki je stopila dne 30. oktobra v veljavo in katere zadnja je zelo težko zadela in v neprimilni dobi drobno kemično industrijo, ker je imela v tem času znatnejše zaloge blaga na skladiščih.

V trgovsko-političnem oziru sta bila v zadnjem času uzakojena dva važna zakona, in sicer dne 30. oktobra t. l. zakon o naknadnem sporazumu k trgovinski pogodbi med Jugoslavijo in Poljsko republiko ter začasni trgovinski sporazum med Jugoslavijo in Egiptom.

V prihodnjem letu pričakujemo pričetek carinsko-tarifnih pogajanj s Čehoslovaško republiko, ki bodo za industrijo v Dravski banovini zelo važnega pomena.

Med najvažnejše dogodke po zadnji plenarni seji je zabeležiti obisk predsednika ministrskega sveta ter gospodov ministrov financ, pravosodja, žum in rud ter ministra brez portfelja dr. Šveгла v Dravski banovini.

Naša zbornica je o priliki tega poseta v Ljubljani izročila ministrskemu predsedniku in ostalim članom kraljevske vlade spomenico, v kateri je na kratko očrtala najvažnejše gospodarske potrebe trgovine in industrije v Dravski banovini.

V zmislu obljube, ki sem jo dal na zadnji plenarni seji, si je zbornica prizadevala, da vprašanje zgradbe železniške zveze med Koročjem in sušaško progo ne ostane na mrtvi točki. Zdi se mi, da nam zadnja seja akcijskega odbora daje mnogo povoda, da gojimo nado, da je to vprašanje krenilo na pravo pot, ker tudi vprašanje finansiranja dobiva vedno bolj konkretne oblike.

V preteklih treh jesenskih mesecih od zadnje plenarne seje je imela zbornica prepolne roke dela. Kakor sem že zadnjič poročal, stojimo v davčnem oziru pred izvedbo dalekosežne reforme preobrazanja in priredbe davka na poslovnih promet v zmislu zakona z dne 12. avgu-

sta t. l. Zbornica je z vso skrbnostjo in vestnostjo slušala zadostiti čim popolneje nalogi, ki nam jo je poverilo finančno ministristvo in je na podlagi posvetovanj in poizvedb, ki so trajale preko meseca dni, zbrala in sestavila izčrpno in sistematično urejeno gradivo za izdelavo tarife za odmero poslovnega davka. Za našo industrijo bo ta davek zahteval mobilizacijo znatnejših denarnih sredstev, ker se bo za tuzemsko produkcijo, izvzemši poljske pridelke, koncentrirano plačevanje pri producentu.

Uveljavljenje nove tarife pričakujemo z novim proračunskim letom prvega aprila 1931.

Kljub tej veliki zaposlitvi z reformo poslovnega davka, je pa zbornica z nezmanjšano pažnjo proučevala vpliv novih davčnih zakonov, odredb in predpisov na gospodarsko aktivnost ter v mnogobrojnih primerih z uspehom posredovala za omiljenje davčne prakse.

Kot zborniški predsednik sem smatral za svojo dolžnost, da se prav posebno tudi osebno potrudim za čim uspešnejše rešitev zborniških vlog in predlogov. Tako sem ob priliki svojega bivanja meseca novembra v Beogradu opetovano interveniral v davčnih zadevah v ministristvu financ, obrazložil nepravilnosti, s katerimi se moramo boriti, opozorjal na neprimkladnost nekaterih odredb in na pogrešnost mnogih ukrepov davčne prakse. Imam utis, da moja prizadevanja niso bila brezuspešna. Uspeh se je v posameznih primerih že pokazal — in v zadovoljstvo mi bo, ako bodo te intervencije tudi pri še nerešenih vprašanjih našle primerne poštevanje.

Z dostavitvijo načrta novega zakona o socialnem zavarovanju, ki nam je bil napovedan že pred letom dni, je stopilo tudi to vprašanje v aktualen štadij. Ni mi potreba posebej povdarjati, kolike važnosti je obojestransko pravilna rešitev vprašanja socialnega zavarovanja za vse tri panoge gospodarstva, ki so v naši zbornici zastopane. Zadoštuje, če povem, da je plačalo naše zborniško področje za te svrhe lani 45.484.567 Din na prispevkih za bolniško zavarovanje in 11.617.489 dinarjev za nezgodno zavarovanje.

Načrt, ki nam je bil poslan na mišljenje, nam prinaša kot najglavnejšo novost to, da razširja socialno zavarovanje v zmislu svoječasne napovedi v zakonu iz leta 1922 sedaj konkretno na novo panogo zavarovanja, namreč na starostno in invalidno zavarovanje. Uvedba te nove panoge prihaja v dokaj neugodnem času, ko so vse panoge gospodarstva primorane rovdarim v vidu znižanje izdatkov svoje rešitve.

V ospredju vprašanj, ki nas zanimajo, stoji med drugim tudi še vedno vprašanje enotnega obrtnega reda za celo državo. Jasno je, da mora biti nov obrtni zakon napreden in vzgojen za gospodarsko manj razvite kraje ter zato prikrojen za kraje z višjo razvito obrtno aktivnostjo.

V danih prilikah vedno težjih pogojev za naš izvoz in pojačane konkurenčnosti inozemstva na naših domačih tržiščih, razvija zbornica tudi posebno aktivnost na polju pospeševanja domače izvozne trgovine, kakor tudi na polju pospeševanja kvalitetenega dela našega obrtništva. Zbornica podpira v tem oziru v prvi vrsti delovanje novo ustanovljenega Zavoda za pospeševanje sunanje trgovine pri ministristvu trgovine in industrije v Beogradu, posreduje pa ob enem za potrebe krajevnih interesentov, da bi bilo udeleževanje naše izvozne trgovine in industrije v eksportu čim uspešnejše. Zbornična akcija za pospeševanje obrti je mnogostranska.

Naglasil sem že, da nam pešajoči dohodki gospodarske pridobitnosti nalagajo dolžnost, da opozorimo merodajne činitele, da je nastala potreba, da se tudi javne dajatve prilagodijo izpremenjenim prilikam v gospodarstvu in poslabšanim možnostim zaslužka. Donos direktnih davkov na področju ljubljanske finančne direkcije, ki je znašal v letu 1928 po starem zakonu 155,8 milijona dinarjev, je dosegel na podlagi priredbe po novem davčnem zakonu 154,5 milijona dinarjev, torej samo za 1,3 milijona dinarjev, ali niti 1% manj. Paž pa so v posameznih vrstah davkov nastale občutne izpremembe glede obremenitve. V zmislu upravičenih zahtev gospodarskih krogov je bil družbeni davek prvotno sicer znižan, letos pa z novelo zopet za 25—30% povečan. Brene občne pridobitine pa se je vsled ukinitve kontingenta tudi, ako se vračuna celotni donos prejšnje dohodnine, podvojilo. Porast je izkazan pri rentinam in tudi pri davku na poslovnih promet, kar pa nikakor ni v skladu z efektivnim obsegom kupčijskega prometa. Zbornična prizadevanja so zato usmerjena na to, da se izdejstevuje v zakonu potrebna remediura, da se to breme omili in v praksi pa, da se upoštevajo slabe poslovne prilike.

Po davčni reformi je obremenitev zemljišča in hišne posesti ostala na enaki višini, dočim se je davno breme za pridobitne kroge in pri tem najjačje za posamične trdke povečalo. Zato bo morala finančna uprava v dekonjunkturalni dobi, v kateri se nahajamo, upoštevati poslabšanje poslovnih prilik, nazadovanje obsega prometa, kakor tudi zmanjšanje zaslužkov in rente, ki se je letos v izdatnem obsegu pokazalo.

Tembolj pa je potrebno, da se ustalijo prilike pri naših samoupravnih financah, ki zahtevajo od gospodarstva vedno večjih dohodkov in ki po večini še niso konsolidirale svojih proračunov. Primerjalna slika preteklih dveh let nam glede samoupravnih financ kaže skoro 30% porast na predpisanih dokladah.

Temu tempu, ki se po naših utisih v letu 1930 ni nič zmanjšal, naše gospodarstvo v sedanjih razmerah ne more slediti in stabilizacija teh budžetov je postala prekopotrebna stvar,

ako hočemo ohraniti v gospodarstvu pravilno ravnanje in mu varovati one minimalne rezerve, ki so potrebne za obnovo in izpolnitev gospodarskih naprav. V polni meri cenimo napore samouprav, da v čim krajšem roku popravijo zamujeno, da izgradijo kulturne in socialne ustanove, da posvetijo potrebno pažnjo modernizaciji komunikacij, vendar se mora vse to kretati v realnem okviru gospodarske konjunktura.

V novem letu 1931 čakajo zbornico velike in nelahke naloge. Pripravlja se reforma železniških tarif. Naša naloga bo, da s strokovnim nasvetom pripravimo k temu, da se na eni strani zadovoljijo potrebe železniške uprave, a da se na drugi strani bremena, ki so v to svrhu potrebna, čim pravičnejše porazdelijo na vse vrste blaga. Med gospodarskimi zakoni zadaje trgovini največ skrbi nov zadržiški zakon. Naše slovensko gospodarstvo je vzraslo in se razvilo do današnjega stanja ramo ob rami z napredkom zadržištva in ni mi zato treba podčrtavati, da mi slovenski gospodarji znano ceniti potrebe, naloge, pomen in usluge zadržištva za gospodarski napredek baš v naših malih razmerah. Toda treba je ostati pri onem, kar nam je pokazala predvojna izkušnja, da je dobro in zmajljivo. Enostranosti bi tudi tukaj ne bilo na mestu, posebno ne, ako bi šle na škodo zasebne trgovine, ki mara nositi glavni del davčnih bremen.

Pot do socialne reforme je dolga in težka. Program zborniškega delovanja v tej smeri sem naznačil.

Pri vsem tem našem delu nas bodri in navdaja z optimizmom ena svetla točka, namreč, da je našo naše stvarno delo vedno globoko razumevanje in polno uvaževanje pri kraljevski vladi, katere napore za splošni napredek države, posebno pa za gospodarski razvoj visoko cenimo in jim želimo s svojim sodelovanjem pripomoči do polnega dokončnega uspeha.

Zato Vas pozivljam, da soglasite mojemu predlogu, da odpošljemo z današnje seje naslednje pozdravne brzojavke:

Nj. Vel. kralju Aleksandru I.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, zbrana na plenarni seji, prosi Vaše Veličanstvo, da blagoizvolite sprejeti izraze najgloblje udanosti in hvalečnosti gospodarskih krogov Dravske banovine z iskreno željo, da Vsemogočni blagoslovi dele Vašega Veličanstva za zbornični delo, vašega naroda in naše domovine. Bog živi Vaše Veličanstvo in kraljevski dom!

Predsedniku vlade generalu Peri Živkoviću.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani, zbrana na svoji plenarni seji, Vas naproša, velespoštovani gospod predsednik, da blagoizvolite sprejeti izraze naše udane hvalečnosti kraljevski vladi za vso dosedanje pažnjo, za veliko skrb in napore, ki jih posveča reševanju težkih gospodarskih vprašanj. Zbornica prosi, da nam blagovolijo Kraljevska vlada ohraniti svojo naklonjenost tudi v bodoče in želi, da dosežejo napor kraljevske vlade polnega uspeha.

Ministru trgovine in industrije Juraju Demetroviću.

Zbornici za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani je čast izraziti Vam, gospod minister, na današnji plenarni seji globoko zahvalo za Vaše intenzivno delo, trud in prizadevanje za rešitev gospodarskih problemov, posebno pa za izjednačenje gospodarske zakonodaje in prosi, da nam blagovolite ohraniti tudi v bodoče Vašo naklonjenost in pažnjo.

Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani.

Predsednik Ivo Jelačin.

Zborovalci so se predsednikovemu odzivu pridružili z navdušenimi vzkliki Nj. Vel. kralju, kakor je g. predsednik pozdravil tudi novega bana dr. Dragutina Marušića, katerega je odposlanstvo zbornice obiskalo in je g. ban ob tej priliki zagotovil svoje sodelovanje temu najvažnejšemu gospodarskemu zavodu ter svojo vestransko podporo, kar je Zbornica s hvaležnostjo vzela na znanje. (Odobranje.)

Sledilo je poročilo predsednika g. Jelačina

o zborničnem proračunu

Zbornica mora drugim upravam z dobrim vzgledom pokazati potrebo štedenja z javnim denarjem. Skupna potrebščina za leto 1931 znaša 3.990.000 proti skupni potrebščini leta 1930 v znesku 4.951.000. Znižba znaša dobro petlino, preko 1 milijon dinarjev. Za leto 1930 je bilo poskrbeti za pokritje 5.585.000, za leto 1931 pa 4.299.000. Pri lastnem pokritju brez zbornične doklade v znesku 1.072.000 je pokriti primanjkljaj v znesku 2.858.000. V pokritje se predlaga pobiranje samo 10% doklade, ki se je tako ponovno znižala od lanskeletnih 13%. Ob 10% dokladi je pričakovati dohodkov 8.226.000 tako, da ostane blagajniška rezerva v znesku 888.000. Doklado je enakomerno pobirati od osnovne pridobitine in družbenega davka ter znaša ta davčna podlaga okroglo 82.000.000 Din. Za trgovske in obrtne nadaljevalne šole je predvideno znesek 200.000, za trgovske namene 100.000, za tujski promet 10.000 Din, za pospeševanje obrta 250.000, za industrijo in njene namene 100.000, za srednjo tehniško šolo 11.000 Din, za trgovska učilišča 20.000 Din, za ustanove onemoglim obrtnikom 10.000 Din.

Zbornični član g. Rebek je pri debati o proračunu omenil, da je v interesu vsega narodnega življenja pri nas, da ostane Zbornica enotna in se je izrekel proti ločitvi. Biti moramo za enotno edinstveno najvišje gospodarsko predstavništvo. Po načelu varčnosti se mu pa zdi, da je postavka in izdatek za Zavod za pospeševanje

vanje obrti, kar se tiče »Jugoslovanskega obrtnika«, previsoka in celo nepotrebnost, ker lahko zastopala interese obrtništva že »Gostilničar« in »Obrtni Vestnik«. Predlagal je, naj se ta postavka črta, oziroma razdeli tema listoma. Istočasno je odgovoril na interpelacijo g. Ogrina, trdeč, da ta išče zaupnike preko legalnih obrtniških organizacij in brskira postavno določene obrtne organizacije, kar ni v duhu 6. januarja. Zbornica da ima tudi večino članov, ki so bili izvoljeni v najhujši strankarski borbi in ti da so večkrat rekli, da ne zastopajo obrtniških organizacij, temveč volilce bivše SLS.

Na to je večina prisotnih članov ogorčeno zavrnila besede g. Rebeka z vzkliki: Ali še ni konec politike!

Predsednik Jelačin je pojasnil g. Rebeku, da je Zavod za pospeševanje obrti avtonomen in ima upravo, ki so jo člani izvolili in priznali in ima po svoji uvidevnosti razpolagati s vso, kar za kaj in kako jih porabi. Na to naj se obrne, če se mu zdi potrebno. G. predsednik je ob tej priložnosti ponovno poudaril, da je že vse ukrenil, da bi se spori in nasprotja med obrtniki ugledili in odstranili, nakar je bil proračun soglasno sprejet.

Poročilo o aktualnih davčnih vprašanjih

je nato podal zbornični konzulent g. Zagar. V svojem poročilu je uvodoma omenjal težave, ki so nastale pri odplačevanju letošnjih davkov, ker so se samoupravne doklade letos prvič pobirale po novem davčnem zakonu. V nadaljnjem poročilu je navajal zbornične akcije glede pridobivanja, glede družbenega davka, glede sestave reklamacijskih odborov, o zbiranju podatkov za skupni davek na poslovni promet in o drugih davčnih akcijah. Obširneje je razpravljalo o porabi ljudskega dela (kuluka) za gradnjo novih in vzdrževanje že obstoječih samoupravnih cest, pojasnil, da se je zbornica izrekla za fakultativni kuluk, to je da se prepusti prostemu prevladu samouprav, da pokrivajo cestne stroške bodisi s rednimi sredstvi, bodisi s uporabo ljudskega dela. V področju bivše ljubljanske in mariborske oblasti ni pogojev za izvedbo ljudskega dela, in sicer iz narodno-gospodarskih, cestno upravnih in državnih interesov. V svojem nadaljnjem poročilu se je pečal z vprašanjem samoupravnih financ in obremenitvam, katere povzročajo gospodarstvu.

Po izvajalnih g. Vrečarja iz Domžal je bil sprejet predlog glede fakultativnega kuluka.

Načrt novega zakona o socialnem zavarovanju

je bilo sledeče nad vse zanimivo poročilo tajnika g. dr. Plessa. Glavne misli tega poročila bomo objavili v jutrišnji številki. Orisal je predvsem historijat vprašanja in podčrtal važnost novega projekta za vso produkcijo in trgovski promet. Načrt se oslanja v bistvu na zakon o delavskem zavarovanju iz leta 1922. Izdelala ga je posebna komisija, v kateri ni bilo nobenega zastopnika delodajalcev, niti pa ni predložen zbornicam brez vsakih motivnih poročil. Načrt posveča posebno pažnjo uvedbi zavarovanja za onemoglost, starost in smrt. Bolniški prispevek znaša po načrtu 5 %, je torej nižji od sedanjega, zato so se tudi skroile dajatve. Uvedla se je karenčna doba in kvalificirano članstvo za gotove dajatve. Z znižanjem odstotka prispevka za bolezen se znižajo prispevki po stanju članstva v l. 1929 za 7.580.761. Zato se pa nanovo uvedejo 3 prispevki za starostno zavarovanje, ki bodo znašali ob povprečnem stanju članstva v letu 1929 v celoti Din 22.742.283. Temu je treba naravno dodati še prispevek za bolezensko zavarovanje skupno nad 34 milijonov in za nezgodno, ki je znašal 1929 nad 11 in pol milijona Din.

Poročevalec je podrobno obrazložil vsa nova določila, ki jih predvideva načrt. Mnoga pomenijo za gospodarje posebnih sedanjega postopanja ne glede na to, da prinašajo že itak povečana bremena.

Referent je podrobneje govoril tudi o ustroju zavarovanja, o načinu sestave samoupravnih organov ter o uplivu, ki ga bo imela ta organizacija za razvoj socialnega zavarovanja v splošnem.

Po poročilu, ki ga je plenum soglasno odobril, je bil izvoljen odbor, ki naj izdela predloge k načrtu. V odbor sta bila izvoljena po dva člana iz vsakega odseka. Pozvani bodo na sodelovanje tudi zastopniki Zveze industrijev, Zveze trgovskih gremijev in Zveze obrtnih združenj v Ljubljani in Mariboru.

O poslovanju Zavoda za pospeševanje obrti in o programu za l. 1931

je poročal podpredsednik g. Ogrin. Med drugimi je poročal, da bi bilo potrebno, da ima Zavod svoj paviljon na vselejmu ter da je nujna ustanovitev posebnega zavodovega fonda, da pride Zavod čimprej do svojih lokalov, kjer naj bi se osredotočilo vse obrtno pospeševalno delo. Želi tudi dva nova člana v nadzorstvo, kakor zahtevajo statuti.

Na to je odgovoril g. Rebek, ki je želel, naj bi se podrobno za vse poročalo o delu Zavoda in da je zahteva po novih lokalih za Zavod odveč, oziroma afont proti Zvezi obrtnih združenj.

Predsednik g. Jelačin je glede dveh nadzornih članov mnenja, da to ni aktualno, ker poslovniki predsedstvo še ni pregledalo, glede prostorov pa bo po Zbornici s posebnim ogle-dom še preprčala o njih potrebi ali nepotrebi.

Ker bo izšlo poročilo tajnika g. dr. Pretnarja o pospeševanju obrti v posebni prilogi, je odpadlo to poročilo, nakar je g. dr. Pretnar poročal

O pripravi za novi obrtni zakon

To zanimivo poročilo bomo objavili jutri. Predsednik g. Jelačin je poudaril po poročilu, da je g. dr. Pretnar zelo uspešno in temeljito zastopal naše interese v Beogradu in mu gre za to posebno pohvala. Tej so se člani pridružili z odobravanjem.

Končno je referiral g. Jurij Koe, konceptni adjunkt

o informativni gospodarski službi za pospeševanje zunanje trgovine

Referat je prišel na dnevni red, zato ker praznujemo obletnico ustanovitve Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu.

Referent je na kratko podal sliko starih zavodov v inozemstvu na primer avstrijski Handelsmuseum, francoski urad za pospeševanje zunanje trgovine l'Office National du Commerce extérieur, dalje Bureau of foreign Commerce v Washingtonu itd. Na to je prešel na naš Zavod, ki je bil ustanovljen pred dobrim letom. Primerjal je program našega Zavoda s programi drugih takih inozemskih institucij, ki so si v bistvu vsi enaki. Glavna naša naloga je, kako se bo ta program Zavoda dal realizirati. In tukaj je prišel referent do zaključka, da mora naša informativna gospodarska služba in pospeševanje izvoza sloneči na dveh stopenjih točkah, to so na eni strani dobri Conseil-ers de commerce (trgovski svetovalci) naj bi bili naši ugledni rojaki-trgovci v inozemstvu, kajti od teh bomo dobili najbolj točna in originalna poročila in samo taka poročila so koristna. Na podlagi zborničnega poslovanja samega vidimo, da imamo dovolj veliko število uglednih trgovcev, naših rojakov v inozemstvu, ki bi se jih lahko pritegnilo k sodelovanju. Na drugi strani je pa potrebno sestaviti seznam dobrih zastopnikov-inozemcev, kajti mi nimamo velikih podjetij, ki bi mogla na lastne stroške pošiljati v inozemstvo svoje zastopnike. Mi imamo pri nas samo srednja in mala podjetja, ki so navezana na dobre zastopnike-inozemce v dotičnih deželah.

Nato govori referent o tem, kako bi se izvedla praktična delitev med Zavodom in trgovskimi zbornicami, ker je potrebno radi uspešnega delovanja Zavoda ozko sodelovanje s trgovskimi zbornicami. Informativni oddelki odnosno eksportni oddelki pri trgovskih zbornicah so zagledali absolutno potrebni. Detajlna vprašanja in informacije naj bi zbornice direktno reševale.

Dalje je dokazoval referent, da je umestno, ako se pri konzulatih nastavlja gospodarski strokovnjaki z večletno prakso.

Referent prihaja do zaključka, da je dobra informativna gospodarska služba in pospeševanje izvoza odvisno v prvi vrsti od ljudi, ki jim je ta naloga poverjena. Postavljati tukaj kake ožkosrčne norme ali tesna pravila, je absolutno brez pomena.

Prav pa bi bilo, da se osnuje pri Zavodu posvetovalni odbor iz predstavnikov trgovskih zbornic. Po zakonu je to mogoče, kajti trgovski minister je pooblaščen, da tak posvetovalni odbor po potrebi osnuje.

Končno izrazi referent svoje prepričanje, da bo naš Zavod za pospeševanje zunanje trgovine v Beogradu ob splošnem razumevanju in podpori vseh faktorjev zavzel odlično mesto med sličnimi zavodi na evropskem kontinentu.

G. Jelačin se je referentu posebej zahvalil za izjavljanje, s katerimi je g. Koe zavzel dostojno mesto med odličnimi referenti, ki smo jih slišali na tej seji od gg. zborničnih referentov.

Sledili so samostojni predlogi zborničnih članov gg. Rebeka in Turnška, nakar je predsednik g. Jelačin zaključil sejo, želeč vsem srečno novo leto.

Sklep ministrskega odbora za reparacije

Beograd, 30. decembra. AA. Finančno ministrstvo, oddelek za državne dolge in kredite, je dostavilo ministrstvu za trgovino in industrijo tale sklep ministrskega odbora za reparacije:

»Povodom vlog, poslanih od industrijske korporacije in podjetij, je odbor ministrov za reparacije na seji dne 15. decembra t. l. sklenil, da ne morejo biti predmet nabave na račun reparacij industrijski proizvodi, ki se izdelujejo v državi in ki se štejejo v vrsto onih domačih industrijskih predmetov, kateri so namenjeni izvozu v inozemstvo. V smislu tega sklepa odbora ministrov za reparacije je oddelek državnih dolgov in državnih kreditov prosil ministra za trgovino in industrijo, da izda potrebne instrukcije svojim podrejenim organom v svrhu zaščite domače industrije, da o priliki sklepanja reparacijske pogodbe z Nemčijo upošteva tudi to, ali naročeni material ni v vrsti tistega blaga, ki ga omenja navedeni sklep odbora ministrov za reparacije.«

Nove odredbe o učiteljskih stanarinah

Beograd, 30. decembra. AA. Nj. Vel. kralj je na predlog ministra za prosveto po zašiljanju predsednika ministrskega sveta predpisal in objavil zakon o spremembah in dopolnitvah k zakonu o narodnih šolah. Zakon se glasi:

§ 1. — § 25. odstavek 2. se spremeni in se glasi: V mestih in trgih (u varošima i varošicama) morejo občine na mesto stanovanja dati učiteljem stanarino. Stanarina znaša v Beogradu in Zagrebu Din 400 za vsakega učitelja mesečno, v mestih preko 50.000 prebivalcev Din 300, v mestih s 30 tisoč do 50 tisoč prebivalcev Din 250, v mestih s manj kot 30.000 prebivalcev Din 200, v trgih (u varošicama) Din 150.

§ 2. — Ta zakon stopi v veljavo in dobi obvezno moč, ko bo objavljen v »Službenih novinah«.

Razstava o napredku Jugoslavije

Beograd, 30. decembra. AA. Razstava grafičkov in fotografij o napredku Jugoslavije od zjedinenja do danes, ki jo je priredil centralni presbri pri predsedništvu ministrskega sveta v Novem Sadu, se tam zapre 2. januarja 1931. in prenese v Subotico, kjer jo že pričakujejo z veliko nestrpnostjo in zanimanjem.

VREMENSKA NAPOVED

Dunaj, 30. decembra. d. Večerna vremenska napoved meteorološkega zavoda za jutri: Na vzhodnem robu Alp in v južnih Alpah sneg in padec temperature.

Pomembno priznanje vladi g. Petra Živkovića

Državno edinstvo temeljni kamen njenega programa — Vlada je ustvarila vse pogoje za zdravo državno življenje

Pariz, 30. decembra. I. »Rusija in Slovanstvo« objavlja pismo iz Beograda, v katerem dopisnik razpravlja o prejšnjem plemenskem separatizmu in o zaslugah sedanjega vlade za jugoslovansko edinstvo. V pismu je med drugim rečeno, da je krenila vlada generala Živkovića na nove poti, da si je postavila državno edinstvo kot temeljni kamen svojega programa ter da se je odrekla prejšnji takozvani srbski hegemoniji, katere so bile obdolžene vse prejšnje vlade. Nova vlada je priznala v najširšem smislu besede vse pravice sodelovanja vsem plemenom. Razen tega je posvetila vso pažnjo kulturnim potrebam po-

edinih plemen, ki živijo v Jugoslaviji. Izvedla je velike in pomembne administrativne reforme, ublažila plemenska nasprotstva ter tako ustvarila pogoje za zdravo državno življenje. Ohranila je neposredne stike z narodom, ki v izredno veliki večini simpatizira z njenim programom. Najboljša priča teh simpatij je veliko zborovanje, ki se je vršilo v Zagrebu in ki se ga je udeležilo preko 100.000 ljudi iz Zagreba, bližnje in daljnje okolice. Na ta način je državna reforma iz leta 1929 brezdvoma odločilno vplivala na razvoj in utrditev ideje jugoslovanskega državnega edinstva.

Nerazčiščen političen položaj v Avstriji

Zakon o razdelitvi davkov odložen — Napeta kriza v koroškem deželnem zboru

Dunaj, 30. decembra. d. Avstrijski narodni svet je danes v svojem socialno-političnem odseku, kakor tudi v plenumu sprejel predlog vlade, da se zakon o podpori za brezposelne in v stiski začasno podaljša do 25. januarja 1931. Hkrati je narodni svet sprejel novelo k zakonu o davku na pivo. Zakon o razdelitvi davkov in z njim v zvezi stoječi davčni zakoni so bili odloženi. S tem je vlada dr. Enderja dobila čas za nadaljnja pogajanja z opozicijo o težkem problemu delitve davkov ter hkrati preprečila brezzakonsko stanje v stvari podpora za brezposelne in v stiski, kakor tudi v zadevi davka na pivo. Seveda pa jutri poteče do sedaj veljavni zakon o davkih, ne da bi bil sprejet nov zakon. To brezzakonsko stanje v stvari razdelitve davkov pa ne bo dolgo trajalo. Po novem letu bo vlada dr. Enderja stopila z novimi predlogi pred opozicijo in pred večinske stranke.

Celovec, 30. decembra. d. Na današnji dopoldanski seji koroškega deželnega zbora je prečital predsednik krščansko-socialno pritožbo proti večeršnjim volitvi predsednikov. Predsednik Lukas je ugotovil, da se je volitev izvršila zakonito, sicer pa tudi sam želi, da se pritožba odpošlje naprej na upravo sodišče. Po sklenitvi trimesečnega proračunskega provizorija bi se morala izvršiti volitev deželnega glavarja. Zastopniki krščanskih socialcev, domovinskega bloka, narodnih socialistov in slovenske ljudske stranke, izvzemši samo kmetško zvezo, pa so podali izjavo, da se volitve ne udeležijo, ter so nato zapustili dvorano. V dvorani so ostali samo socialni demokrati in poslanci kmečke zveze, skupaj 22 poslancev. Ker je za volitev deželnega glavarja potrebna navzočnost vsaj 24 poslancev, je moral predsednik sejo zaključiti. — Prihodnja seja bo sklicana plismeno.

Složen nastop proti revizionistični propagandi

Na pobudo g. Chéradame-a se bo organiziral povsod odpor vseh iskrenih braniteljev miru — Jugoslovansko društvo se ustanovi v najkrajšem času

Beograd, 30. decembra. I. Revangisti in revizionisti izzivajo povsem upravičeno in energično reakcijo. S svojo borbo hočejo doseči spremembo mirovnih pogodb, nato pa vojno. Naleteli pa so na odpor vseh iskrenih braniteljev miru, ki so se zbrali in se organizirali za skupno borbo proti rušilem miru med narodi.

V Beogradu se mudi že nekaj dni gosp. Chéradame, ravnatelj lista »France Réaliste«. Znano je njegovo zvesto prijateljstvo, ki ga že od nekdaj goji napram našemu narodu, in znana je tudi njegova resna sodba o vseh velikih evropskih problemih in dogodkih, pa tudi njegovo sklepanje o posledicah teh dogodkov, kar na žalost ne najde vedno razumevanja pri mnogih evropskih osebnostih. Menda ni potrebno posebej na-

glašati borbe g. Chéradame-a za ohranitev miru.

G. Chéradame si je zastavil nalogo, pobiti znano revizionistično propagando na ozemlju evropskih sil. Ta propaganda je bila doslej tajna, sedaj pa je izbruhnila javno na dan in uspelo ji je omajati protirevizionistično stališče znatnega števila odločilnih osebnosti v zaveznikih vrstah.

V Beogradu se je že zbrala komisija, ki bo organizirala jugoslovansko nacionalno društvo proti reviziji mirovnih pogodb. V tej komisiji so dr. Mihajlovič, Pavlovič, ravnatelj beograjskih listov dr. Ibrovac, S. Petrovič, dr. I. Djaja, dr. M. Marković, dr. M. Zuljevič in dr. Paunković. Ta komisija bo imela prvi večji sestanek drugega januarja v hotelu »Srpski kralj«.

Važna seja tajništva delavskih zbornic

Specijalna statistična služba — Položaj na borzah dela — Izenačenje zakona o zavarovanju zasebnih nameščencev v Sloveniji in Dalmaciji

Beograd, 30. decembra. d. Tu se je vršila seja odbora centralnega tajništva delavskih zbornic. Te seje so se udeležili zastopniki delavskih zbornic iz vse naše države.

Pred vsem so na seji sklepali o proračunu tajništva za bodoče leto. S pomočjo sprejetega proračuna bo mogoče organizirati specijalno statistično službo za izdajanje statističnih publikacij. Sprejeli so nadalje na znanje poročilo o delu prve balkanske konfernce v Atenah glede socialno-političnih vprašanj. Delavske zbornice je na tej konfernci zastopal dr. Topalović.

Nato so razpravljali o načelnih vprašanjih. Neka zagrebška industrijska tvrdka je stavila delavskim zbornicam predlog, da uvede petdnevno delo ter da 48 ur dela razdeli na pet dni, tako da bi delavci delali vsak dan po 10 ur. Imeli pa bi na teden dva dni prosto. Predlog so zavrnili, ker se ne sklada s predpisi zakona o osemurnem delavniku. Nato so govorili o vprašanju delavskih poverjenikov. Sklenili so zahtevati

od ministrstva za socialno politiko in narodno zdravje, da dovoli po predpisih zakona o zaščiti delavcev volitve delavskih zaupnikov v poedinah tovarnah.

Sledila je razprava o položaju na borzah dela. Dognali so, da obstajajo nedostatki v delovnu teh borz. Sklenili so zahtevati od centralnega odbora borz dela, da se čim prej sestane in določi v sporazumu vseh borz dela ter delodajalcev in delavskih zbornic načrt o sanaciji borz dela. Zakon o zavarovanju zasebnih nameščencev, ki velja na ozemlju Slovenije in Dalmacije, vsebuje nekatere odredbe verskega značaja, ki so v nasprotju s splošnimi načeli o zavarovanju delavskih vdov in dece. Tudi ta zakon je treba spraviti v soglasje s splošnim zakonom o zavarovanju delavcev. Končno so govorili o stanju delavskih zbornic samih ter doznali nekatere nezakonitosti. Posvetovali so se še o novem načrtu zakona o socialnem zavarovanju ter nato zaključili sejo.

Lord Cecil o pomenu razorožitve

London, 30. decembra. AA. Lord Cecil je govoril v radiu o mednarodnem položaju in izjavil, da je bodočnost civilizacije odvisna od uspeha mednarodne konference za razorožitev. V to svrhu pa so potrebne žrtve vseh prizadetih, kajti le tako je mogoče okrepiti obči mir.

Silni viharji na morju zapadne in severne Evrope

Berlin, 30. decembra. AA. Iz raznih krajev zapadne in severne Evrope poročajo, da divjajo na morju silni viharji. Iz Osla poročajo, da se je najhujši potopil parnik »Torefell« s 24 možmi posadke. V Rokavskem prelivu je pomorski promet zelo oviran. Več ladij je moralo iskati zavetja v bližnjih lukah.

Nov fašistovski izpad proti mirovnim pogodbam

Milan, 30. decembra. I. Brat italijanskega ministrskega predsednika Arnaldo Mussolini je objavil v fašistovskem glasilu »Popolo d'Italia« nov članek revizionističnega značaja. Samo z revizijo pogodb, piše Mussolini, je mogoče vzpostaviti politično in gospodarsko ravnovesje ter tako trajno pomiriti svet. Ko se bo to zgodilo, bo zavladala med narodi na svetu politična renesansa. Prav tako se je Mussolini zavzel za odpravo vojnih dolgov.

Žrtve ognjenika Merapi

Haag, 30. decembra. AA. Po najnovejši ugotovitvi je zahteval izbruh ognjenika Merapi na Javi 1300 človeških žrtv. 30.000 ljudi pa je brez krova.

Dnevne vesti

Nujno sporočilo pridobitnikom!

Nashe cenjene inserente in prijatelje, trgovce, gostilničarje, kavarnarje in druge pridobitnike prosimo, da nam še danes najkasneje do 2. popoldne vpošljejo svoja novoletna voščila. Čimprejše prejmemo inserat, tem lepše ga lahko stavimo.

Uprava
Ljubljana, Gradišče št. 4.

— Cenjenim naročnikom! Današnji številki smo priložili pološnice in prosimo vse one naše naročnike, ki so s naročnino v zaostanku, da nam jo nakažejo še tekom današnjega dne. S tem nam prihranijo ogromno dela. Vse one pa, ki so s naročnino v tekočem, prosimo, da uporabijo pološnice za redno plačilo v mesecu januarju. Uprava.

— Službeni list kralj. banske uprave Dravske banovine št. 46, z dne 30. decembra 1930. ima sledečo vsebino: Pravilnik o zatiranju nalezljivih bolezni po šolah; Pravilnik o delu zdravstvenih odborov; Pravilnik o obvezni službi, da se ne zanesejo nalezljive bolezni iz tujih držav; Pravilnik za izdajanje ostankov zastav in depozitov Petrograjke zastavne banke in Ruske državne banke; Objava o pobiranju občinske trošarine v občini Motnik; Objava o pobiranju občinske trošarine v občini Ribnica na Pohorju; Razne objave iz »Službenih novic«.

— Bivša oblastna denarna zapoda, imenovana »Kranjska hranilnica« v Ljubljani in »Oblastna hranilnica mariborske oblasti« v Mariboru, slednja s podružnico v Celju, za katere zapoda jamči Dravska banovina z vse svojo imovino in davčno močjo, se imenujeta odslej: »Hranilnica Dravske banovine, Ljubljana« in »Hranilnica Dravske banovine, Maribor«, odnosno »Hranilnica Dravske banovine, podružnica Celje«.

— Dr. Aljehin v Subotici. Svetovni šahovski mojster dr. Aljehin je igral v Subotici simultanko s 87 šahisti, in sicer od 20 do 2. ure jutraj. Dobil je 34 partij, eno je izgubil, dve pa remiziral.

Primerno novoletno darilce

je kompletna aluminijasta ali emajlirana moka, siva, rujava itd. kuhinjska garnitura. Za otroke pa razne aluminijaste posodice v bogati izbiri, katere izvolite pogledati pri trvdki

STANKO FLORJANČIČ
Ljubljana Sv. Petra cesta 35

— Za častnega občana je imenovala občina Šalovci v Prekmurju g. Gašperja Lipovška, sreznega načelnika mursko-sobotškega sreza. 24. decembra mu je posebna deputacija občine izročila častno diplomu. Lepo priznanje g. sreznemu načelniku za njegove zasluge, ki si jih je pridobil kot človek in kot šef upravno politične oblasti v svojem 10letnem bivanju v Prekmurju, kjer je deloval in še deluje nepristransko na svojem odgovornem mestu za blagostanje svojih bratov Prekmurcev.

— M. Jamačina razstavil v Zagrebu. Naš slikarski umetnik g. Jama je razstavil nekatera svoja dela v salonu Ulrich v zagrebski ilici.

— Odprta noč in dan so groba vrata! V Ljubljani je umrla ga. Julijana Wallandova. Pokopali jo bodo danes ob 14. iz hiše žalosti na Rimski cesti 13 k sv. Križu. Naj ji bo lahka zemlja, žalujočim naše sožalje!

— SPD pododbor Zagorje priredi v ponedeljek 5. januarja 1931. v Sokolskem domu v Zagorju svojo običajno planinsko lovsko veselico. Igra Jazz iz Ljubljane, začetek ob 20 uri. Čisti dobiček je namenjen za dograditev kočne na Sv. Gori. Ker je bila ta prireditev lanske leto zelo dobro obiskana, vabimo tudi letos vse planince, smučarje, lovce in druge ljubitelje matere narave. — Odbor.

— Ne sme v krčme. Sresko sodišče v Gornjemgradu je s pravomočno sodbu prepovedalo zahajati Petrin Gregorju, 31letnemu delavcu iz Loke št. 29, občina Mozirje okolica, sr. Gornji grad v krčme za dobo dveh let.

— Lažni konzularni uradnik. V Čakovcu se je na sodišču zagovarjal neki Vinko Kokot, ki je že prestal daljšo kazen v mariborski kaznil-

nici. Izdajal se je za konzularnega uradnika in zaupnika Narodne banke ter osleparil več lahkovernežev za znatne vsote. Obsojen je bil na 2 leti prisilnega dela, odsedeti pa mora tudi še 11 letno ječo zaradi nekega starega greha.

— Kolonizacija beguncev iz Julijske Krajine. V vasi Bistrenici pri Skoplju se bo naselilo okoli 80 rodbin iz Julijske Krajine, ki so morale pribežati v Jugoslavijo. Z Istrani, Goričani in Kraševci bo dobila Južna Srbija gotovo dobre delovne poljedelske sile, ki bodo ljubile svojo novo zemljo ter orale ledino v teh krajih ter jih gospodarsko in kulturno dvignile.

Vreme. Barometer je kazal v Ljubljani 756,3, v Mariboru 756,9. Temperatura je bila v tem času v Ljubljani 1,2, v Mariboru 1 C. V Ljubljani je pihal sever, v Mariboru je bilo mirno. Drugod so pihali večinoma severovzhodni vetrovi. Megla je bila povsod velika (10). Snežilo je v Ljubljani in v Mariboru, deževalo pa v Mostaru, Zagrebu, Splitu in na Rabu. Največ padavin je bilo v Ljubljani (11 mm). Najvišja temperatura je bila v Ljubljani 3,2, najnižja pa 0,6, v Mariboru 0, v Mostaru 5, v Zagrebu 1, v Beogradu —4, v Sarajevu —0,3, v Skoplju —1.

Za Vašo pisarno samo
Dr. Cernetov Poslovni Koledar
1931, obenem Poslovni Adresar Jugoslavije
Din 30— v knjigarnah. 871

Ljubljana

Sreda, 31. decembra 1930., Silvester. Pravoslavlji: 18. decembra, Branimir.

Nočno službo imata lekarni Piccoli na Dunajski cesti in Bakaričič na Sv. Jakoba trgu.

— Včeraj opoldne je bila Ljubljana zopet brez električnega toka. Zlasti industrijska podjetja in predvsem tiskarne so bile vsled tega zelo prizadete. Ali res ni mogoče preprečiti, da so podjetja sredi najnujnejšega dela brez toka?

— Slov. glasb. društvo »Ljubljana« priredi danes v sredo Silvestrov večer v veliki dvorani in v vseh stranskih prostorih »Uniona«.

— Matineja pevskega zbora UJU, ki je bila napovedana za nedeljo 4. januarja, se zaradi podaljšanja božičnih počitnic preloži na poznejši čas. Točen datum in program objavimo v dnevnih časopisih. Odbor UPZ.

— Sočin Silvestrov večer v Kazini bo letos izredno zabaven in vesel. Prvovrstna godba Sokola I. Zabavni nastopi članov dramskega oddelka Soče. Krasni blagorji in kupletni znanje iz vrstnega baritonista M. Premleča itd. Postrežba izborna, dobra jed in pijača z istrskim refotškom. Po polnoči prosta zabava s plesom. Vabljeni vse in vsi. Vstopnina 10 Din. Veselični in dramski odsek Soče.

— Šola Glasbene Maticе v Ljubljani. Božične počitnice na šoli Glasbene Maticе trajajo do uštevšega 6. januarja. V sredo, dne 7. januarja se začne zopet redni pouk v vseh oddelkih in predmetih. Ravnateljstvo opozarja tako stariše, kakor tudi gojence na zopetni začetek pouka ter prosi, da učenci točno in redno zahajajo v šolo. zemlja, žalujočim naše sožalje!

— Vse prijatelje originalne narodne glasbe opozarjamo na koncert dušastega tria, ki bo koncertiral v nedeljo 4. januarja 1931. v Kazinski dvorani. Na sporedu so češkoslovaške in jugoslovanske narodne pesmi delna s spremljevanjem dud in dveh violin, deloma s spremljevanjem dud in ene violine. Maudrov kvartet je znan po celi Evropi in je pač edinstven v tej setavi. Glas-dude-violina. Cene so nizke. Predprodaja v Matični knjigarni. Koncert sam izredno zanimiv.

— Davek na neoženjene moške. Ta davek bodo plačevali oni moški, ki so pred 1. januarjem 1931. izpolnili 30. leto starosti in tega dne še niso izpolnili 60. leta. Toliko popravljamo zadnjo notico v našem listu glede tega davka, ki se je glasila, da zadene ta davek one moške, ki so izpolnili 30. leto pred 1. januarjem 1930.

— Društvo Soča s svojo družino »Sočo« priredi danes Silvestrovo zabavo v vseh zgornjih prostorih Kazine. Začetek ob 20.

— Bukova drva, trboveljski premog in koks pri ti. »Kurivoc«, Dunajska 33, tel. 3434 (na Balkanu). 199

— Smučki tečaj na Blokah v Novi vasi (pri Rakeku), ki ga vodi g. R. Badjura, se nadaljuje od 31. t. m. čez Novo leto. Snežne razmere so za tečaj zopet prav ugodne. Na stari sneženi trdi podlagi je zapadlo do včeraj jutraj 10 cm pršiča in še sneži naprej. Kurljivih sob s čednimi posteljami dovolj na razpolago. — Najugodnejši dohod v Novo vas je z direktnim Pečnikarjevim avtobusom, ki odhaja iz Ljubljane ob Česnovarja pri Dolenjskem mostu ob delavnikih ob 12:15 (prihod v Novo vas ob 15 uri), ob praznikih in nedeljah pa ob 8 uri jutraj (prihod ob 12 uri). Druga najboljša zveza je preko Rakeka z jutrajnjim vlakom in odhod z avtobusom na Bloško polico ter 4 km peš (na smučkah) v Novo vas.

— Opremite vozila s predpisanimi tablicami. Po št. 16. uredbe o zaščiti javnih cest in varnosti prometa na njih z dne 6. junija 1929. »Ur. list« 273/64 mora imeti vsako vozilo, kolikor ga ni reguliralo in označilo s številko upravno oblastvo, na levi strani pritrjeno tablico, na kateri mora biti označeno lastnikovo ime in njegov natančen naslov. Velikost in obliko teh tablice predpiše občinska oblastva. To registriranje vozil se mora izvršiti meseca januarja vsakega leta. Neregistrirana vozila se na javnih cestah

ne smejo rabiti. Policijska uprava v Ljubljani opozarja torej vse lastnike vozil v policijskem okolišču, da opremijo do 15. januarja 1931. svoja vozila s predpisanimi tablicami in se v to svrbo zglase pri županstvih svoje občine, kjer se jim bodo vozila registrirala. Lastniki vozil, ki se zalotijo po 15. jan. 1931. na javnih cestah brez predpisanih tablic, bodo kaznovani po št. 36. cit. uredbe z globo od 50 do 1500 Din, oziroma od 1 do 30 dni zapora. Uprava policije v Ljubljani.

Maribor

— Sokol Maribor I. priredi na starega leta dan ob 20. uri v telovadnici vojašnice kralja Petra I. družabni večer z obširnimi zabavnimi sporedom. Jokavo slovo od izginjajočega starega leta bo zamenjal vesel pozdrav prihajajočemu novemu letu 1931. Gostje dobrodošli!

— Silvestrov večer Sokola v Unionu bo letošnja največja prireditev te vrste. Zanimanje zanjo je v vseh slojih nemavada veliko. Pričetek bo ob 20.30. Garderoba bo tudi v drugem nadstropju.

— Silvestrov večer požarne brambe na Pobrežju. Prostovoljna požarna bramba bo priredila dne 31. t. m. zvečer v gostilni Rojko igro »Tat v minuc« in druge zabavne točke.

— Akademski ples. Društvo jugoslovanskih akademikov v Mariboru bo priredilo svoj enajsti ples v vseh prostorih Narodnega doma dne 5. januarja zvečer.

— Ustanovitev Sokola v Krčevini. V nedeljo dopoldne je bil v krčevinski šoli ustanovni občni zbor novega Sokolskega društva za Krčevino in Košake. S tem je dobila vsa mariborska ožja okolica razen Kamnice in Sv. Petra sokolska društva, kakor čujemo bo pa tudi pri Sv. Petru v kratkem ustanovljeno.

— Silvestrova na Pohorju. Zimsko-sportni odsek ISSK Maribor priredi tudi letos skupno s planinci in smučarji iz Ruš Silvestrov večer v Ruški koči na Pohorju. Vabljeni so vsi planinci in smučarji.

— Novo leto v mariborskem gledališču. Na novega leta dan se bosta vprizorili v mariborskem gledališču dve glasbeni predstavi: popoldne ob 15. se bo pela slavna Smetanova komična opera »Prodana nevesta«, ki jo dandanes pojejo po vseh svetovnih operah z največjim uspehi. Zvečer ob 20. pa se bo ponovila popularna Leharjeva opereta »Grof Luksenburški«, ki je letos na novo našturirana in inscenirana dosegla popolnen uspeh.

— Redni občni zbor podružnice Slov. planinskega društva v Mariboru bo dne 13. januarja 1931. ob 19. uri 30 min. v restavraciji Narodnega doma z običajnim dnevnim redom. Podružnični odbor vabi vse planince in planinke, da se ob 19. uri zberejo v Narodnem domu.

— Loterija Jadranske straže. Izvršilni odbor Jadranske straže v Splitu je razpisal efektivno loterijo ter izdal karte srečke Jadranske straže po Din 10—. Čisti dohodek iz te loterije je namenjen za plačilo šolskega broda, ki se sedaj gradi v Hamburgu in ki bo leta 1931 slovesno izročen kraljevski mornarici. Zrebanje srečk bo dne 12. marca 1931 ter se bo izrebal 1115 dobitkov v skupni vrednosti Din 450.000. Priporočamo občinstvu, da pridno sega po srečkah, posebno sedaj ob novem letu, saj so srečke jako prikladne za novoletno darilo v vseh slojih.

— V Mariboru se dobijo v vseh denarnih zavodih. Razen tega so prevzeli razprodajo naslednjih trgovci: Franc Korman, trgovina z galanterijo v Gosposki ulici; Vilko Welzl, trgovina s papirjem v Jurčičevi ulici; Jakob Perhavec, trgovina z likerji v Gosposki ulici; Ivan Trpin, trgovina z manufakturo v Vetrinjski ulici; Josip Wipplinger, trgovina z radio-aparati v Jurčičevi ulici; L. Ornik, trgovina z manufakturo na Koroški cesti; Drago Roglič, trgovina s čevlji na Koroški cesti, Geč in Gus; trafika na Glavnem trgu ter Nabavljalna za druga državnih nameštencev v Mariboru. — Če želi še kateri naših trgovcev prevzeti te srečke v razprodajo, naj se obrne na Oblastni odbor Jadranske straže v Mariboru.

— Trenchcoat, usnjeni jopiči, zimski plašči, Hubertus-plašči, snežni čevlji in snežni škornji galoše, čez 300 vrst krzna, kakor tudi vse manufakturno blago na obroke, L. Ornik, Maribor, Koroška 9. 852

— Ljudska knjižnica v Narodnem domu bo na novoletni dan odprta od 9.30 do 10.30 dopoldne.

— Mestno kopališče. Parna kopel bo ta teden odprta v sredo in v petek za ženske, v soboto in nedeljo pa za moške. Na novoletni dan bo kopališče ves dan zaprto.

— Nov mestni avtobus. Te dni si je naša mestna občina nabavila nov avtobus znamke Austro-Fiat in izdelala lepo, elegantno karoserijo v lastni režiji. V ponedeljek je novi avtobus napravil prvo poskusno vožnjo v št. Lenart in Jarenino v Slov. goricah. Vožnje, ki je pokazala, da je avtobus zelo soliden in zanesljiv, so se udeležili ravnatelj avtobusnega podjetja g. ing. Tomšič, podravnatelj Neralič, zastopnik tvrdke g. Žitnik, občinska svetnika g. Janko Tavčar in Viktor Grčar, zastopnika tiska in še drugi gosti. Z novim letom bo občina otvorila tudi še novo linijo Maribor—Ptuj preko Rač.

— Železniške legitimacije. Na intervencijo UJNZB je prometno ministrstvo odredilo, da bodo sedanje rdeče legitimacije za upokojene železničarje in njihove rodbinske člane veljavne tudi vnaprej, ako izpolnijo v novem pravilniku navedene pogoje. Lastniki naj jih tedaj izroče načelnikom postaj v podaljšanje za l. 1931.

— Poroke. V zadnjem času so se v Mariboru poročili: dr. Rudolf Lovrec, sekundarij, in gđ. Gertruda Lovrečeva; Anton Dasko, tkalec, in

gđ. Angela Kurnikova, šivilja; Avgust Petelinšek, mestni delavec, in gđ. Leopoldina Zvečlerjeva, delavka; Anton Zamuda, mizar, in gđ. Filomena Glavičeva, modistinja; Stanko Bolč, carinik, in gđ. Jožica Fratrikova, zasebnica; Anton Černe, dipl. stavbenik, in gđ. Tilda Radolčeva, magistratna uradnica; Rafael Lipovšek, žel. uradnik, in gđ. Draga Klunova, učiteljica; Adolf Matušek in gđ. Slava Rojčeva, zasebnica, ter Lojze Vidmar, ključavničar, in gđ. Helena Zorkova, šivilja. Bilo srečno!

— Nov jutranjik. Dosedanji popoldnevnik »Maribor Zeitung«, ki dovrši z 31. decembrom sedemdeseto leto izhajanja, postane s 1. januarjem jutranjik.

— Telefonska zveza z Nemčijo. Z novim letom dobi Maribor telefonsko zvezo s vsemi telefonskimi centralami v Nemčiji.

— Koledarji laboratorija Alga. Laboratorij Alga na Sušaku je priložil tukajšnjim nemškim časnikom stenske koledarje, tiskane očividno v Avstriji in z avstrijskim koledarjem, ki omenja samo oba avstrijska državna praznika 1. maj in 12. november, ne pa naših jugoslovanskih. Poleg teh je izdala tudi koledarje s slovenskim besedilom, ki je pa tako škandalozno pokvarjeno, da bi ga morali z ogorčenjem odkloniti. Kako pride domače podjetje do take netaktnosti, nam sploh ni razumljivo.

— Tatvina klobuka. V kavarni »Pri Rožic« je v ponedeljek zvečer neznan tat ukradel nekemu gostu 140 Din vreden klobuk.

— Nesreča pri sankanju. Včera jutraj si je 9letni sin železničarja Matija Pondelca v Radvanju pri sankanju zlomil levo nogo. Ponesrečenega dekca so odpeljali v splošno bolnico.

— Tatvina obleke. Frančiški P. je v ponedeljek nekdo ukradel z vrtno ograje v Betnavski ulici 120 Din vredno obleko.

— Aretacija ponarejevalca vrednotnic. Dne 17. t. m. je finančna straža na meji pri St. Ilju aretirala 51letnega Jovana Popovića iz Beograda. Med potjo je aretirani strl ovoj, v katerem je imel plošče, in ga odvrgel, kar pa je spremljevalec opazil in ga pobral. Na orožniški postaji so ugotovili, da je nosil v njem že razvite plošče fotografiranih angleških funtov šterlingov. Pri zaslišanju je izjavil, da jih je hotel uporabiti za reklamne bankovce, katere bi delil pri prodaji blaga v Berlinu, kamor je bil namenjen. Nadaljnja preiskava pa je ugotovila, da je bil Popović svojočasno baje že v Ameriki zaprt zaradi ponarejanja čekov, menic in novčanic. Izročen je bil zaradi tega tukajšnjemu državnemu pravdnstvu.

Celje

— Silvestrovo celjskega Sokola nocoj v Celjskem domu s pričetkom ob 20. uri bo prijetno in zabavno. Pester in izbran spored bo zadovoljil.

— Triglavski ples 10. januarja v Celjskem domu bo največja prireditev, ki jih je imel Triglav doslej v Celju.

— Dne 5. januarja 1931. bo venček maturantov drž. realne gimnazije in ne 7. januarja, kakor je bilo prvotno pomotoma poročano.

— Krajevni odbor Udruženja vojnih invalidov ima v torek 6. januarja ob 9. uri v mali dvorani Narodnega doma svoj 11. redni občni zbor.

— Silvestrov večer »Svobode« v Narodnem domu se prične drevi ob 20. uri. Spored bogat in pester.

— Nalezljive bolezni v Celju in okolici. Od 8. do 14. decembra je bilo stanje nalezljivih bolezni sledeče: legar v okolici 1, škrlatica v mestu 1, v okolici 7, davica v mestu 1, v okolici 7, krčevita odrevenelost v okolici 1.

— Mestni kino predvaja na Novo leto ter do vključno nedelje znameniti zvočni film »Kape-tan Dreyfuss«.

— Prihodnji strelski večer se bo vršil po pravoslavnih božičnih praznikih in se bo pravčasno naznanil.

— Policijska stražnica se seli. Včera in danes se preseli policijska stražnica iz dosedanjih prostorov v desnem pritličju mestnega načelstva v levo pritličje. Dosedanje prostore bodo po Novem letu začeli prezidavati za postajo rešilnega oddelka. To je bilo potrebno radi tega, ker mora imeti ta postaja lokal na ulico. V prvih dneh januarja prispe tudi rešilni avto.

— Konj ga je udaril. 26. t. m. je 39letni bta-pec Čuda Jožef vpregel konje svojega gospodarja. Pri tem ga je konj močno udaril po podbradku in ga močno poškodoval. Čudo so morali prepeljati v celjsko javno bolnico.

Ptuj

— Prihodnje gostovanje mariborskega gledališča v Ptuj bo v ponedeljek 5. januarja. Ob tej priliki se bo vprizorila optimistična komedija znanega francoskega dramatika Marcela Acharda »Življenje je lepo«. Ta komedija je v Mariboru radi svoje zelo zanimive vsebine in dobrega podajanja zelo uspešna ter so jo vprizarjali lani z enakimi uspehi tudi v Ljubljani. Vsekakor se obeta Ptujčanom zanimiv večer in se pričakuje velik obisk.

— Smrt. Na posledicah prepozno operiranega slepiča je umrl g. Blaž Vidovič, posestnik na Bregu v starosti 53 let. — V Ptuj je umrl 72 let star upokojeni sodni oficijal Mohor Galin, begunec iz solnne Gorice.

— Društvo jugoslovanskih akademikov v Ptuj priredi v soboto 3. januarja pod pokroviteljstvom ge. dr. Senčarjeve akademski ples v prostorih Društvenega doma.

— Strogi pasji zapor je ukinitelj s sodni okraj Ormož in za sodni okraj Ptuj, levi breg. Izvzete so le nekatere občine.

— Uporaba ljudskega dela. Radi sestave za uporabo ljudskega dela po določilih zakona o samoupravnih cestah vabi mestno načelstvo, da se zgledajo do 7. januarja na mestnem magistratu vse v Ptuj živeče osebe moškega spola v starosti od 18 do 55 leta ne glede nato, ali plačajo kak neposreden davek ali ne, nadalje vse osebe ne glede na spol, ki plačajo 100 Din neposrednega davka.

Kolinska
TVORNICA CIKORIJE

Novi sreski cestni odbor Ljubljane

Ban dr. Drago Marušič je na osnovi § 11. zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o samoupravnih cestah z dne 8. 5. t. l. imenoval te člane v sreski cestni odbor Ljubljane.

1. Dr. Puc Dinko, župan v Ljubljani, načelnik,
2. Jare Evgen, podžupan, I. načelnikov namestnik.
3. Birtič Pavel, posestnik, Stara Vrhovica, II. namestnik.

Za odbornike pa gg.:

- inž. Pavlin Josip, Ljubljana.
inž. Zupančič Franc, Ljubljana,
Turk Josip, posestnik, Ljubljana,
Olup Josip, trgovec, Ljubljana,
Hvastja Ivan, posestnik, Ježica,
Jamšek Ivan, posestnik, Zg. Kašelj,
Babnik Valentin posestnik, Glinica.
Senk Ivan, posestnik, Ig.
Grad Ivan, posestnik, Beričevo,
Vrhovec Stanko, posestnik, Dobrava,
Trobec Josip, posestnik, Črni vrh,
Medved Ivan, posestnik, Tacen,
Lapajne Ivan, industrijalec, Moste,
Perme Josip, župan v Ponovi vasi,
Petrič Ivan, pos. in župan, Ponova va
Brunčič Ivan, posestnik, Dobrunje.
Vrhovec Anton, Horjul.

Vlom v cerkev

Pluj, 29. decembra. V noči od 21. na 22. t. m. je doslej še neugotovljen storilec vlomil v dva nabiralnika v tuk. prostirski cerkvi. Iz enega je pobral, kar je v njem bilo, drugega je pa kar seboj odnesel. Skupna škoda se ceni na 200 Din. Vlomitec se je pustil gotovo po starem, preizkušnem receptu zvečer zapreti v cerkev, se je pomešal drugo jutro med zgodnje vernike, na kar jo je neopaženo odkuril.

Naš kino. Osebita izza časa, odkar prevladuje v Mariboru zvočni film, je postal naš mustasti kino zelo žalostno vprašanje. Ne glede na to, da je izostalo spremljanje na klavir in gosli, ki je bilo do preteklega časa, so tudi igre, ki jih predvaja, celo za našo skromno in nerazvijeno publiko ponajvečkrat neužitne. O kakih podučnih predstavah za mladino pa ni niti govora. — Apeliramo na podjetnika, da pokaže kaj več smisla za potrebe občinstva.

Novo mesto

Osebnost. Na petrazredni osnovni šoli v Senti Jerneju na Dol. sta nastopili službo učiteljici gđ. Lidija Golar in gđ. Angela Povžnar.

Zlikovstvo. V vasi Drami, doli ob Krki živi vdova Neža Banič mirno in zadovoljno. Tudi ni pa so ji doslej še neznanje povzročili incidenti iz hleva konja, ga odvedli preko Krke in ga v onstranski vasi Dobravi privezali pod nekim kozolcem, kjer so ga domači naši šele drugo jutro vsega premražena. Tako neumestno šalo obsoja vse in prav pridno se poizveduje za nepridipravi, ki ne bodo utekli zasluženi kazni.

Nocoj bomo zaključili staro in pričakovali novo leto v Sokolskem domu, ki nam je pripravil prav lep večer. Tudi drugod po mestnih lokalih bo nocoj živo in veselo.

Vreme ni božično, bolj pomladansko je. — Gineva, polahko dežuje in megla se preteza. Temperatura je več kot zmerna.

Nov vodovod dobe vasi Veliki in Mali Kal ter Orklovec. Oskrbi jim ga Higijenski zavod in tako reči tamošnje prebivalstvo večnih tífusnih nevarnosti. Vodovod je izpeljan iz bistrega studenčka pod Hmeljčičem.

Sola v Mirni peči oziroma njena zidava stoji še vedno na mrtvi točki, uboga mladina pa mora pohajati staro, nezdravo šolsko poslopje, ki ga je oblast že enkrat zaprla. Zdjaj bi bil čas, da se slednjič določi primeren prostor in se takoj v zgodnji pomladi prične s potrebnim zidanjem. Je to v interesu vseh staršev, kojih otroci si nabirajo kali bolezni v sedanjih neprimernih prostorih.

Smrtno se je ponesrečil

pri razstreljevanju skal 16-letni posestnikov sin iz Kala Jože Grabnar. Ker se eksplozija vkljub nažgani vrvi dolgo ni izvršila, je tekel Jože pogledat, kaj je temu varok; v tistem trenutku pa je zagrmelo in nesrečni Jože je s skalami vred zletel več metrov višju in padel na zemljo z razbito glavo.

Kočevje

Promocija. Za doktora vsega zdravstva je promoviral v Innsbrucku g. dr. Janko Lovšin iz Kočevja. Čestitamo!

Lov na divje prašiče. Znano je, kako veliko škodo povzročajo v naših krajih vsako leto divji prašiči. Često prireajo lovci večkrat posebne love na nje. Takšen lov je bil na Gorjanovem lovišču Ostružnica tudi med zadnjimi prazniki. Lova se je udeležilo tudi več lovec iz Kočevja. Vendar pa sreče niso imeli prevelike. Dasi so našli na celo čredo divjih prašičev, so ustrelili vsega samo dva. Enega od teh je podrl na tla g. inž. Franc Jenčič iz Kočevja.

Preprečen požar. Na praznik Sv. Stefana se je ponovno vnel ogenj v podstrešju Marincelevo gostilne v Mahovniku. Le slučaj se je zavaljati, da so domači opazili nevarnost v pravem času in tako preprečili nesrečo.

Višnja gora

Proračun občine Kriške vasi je bil sprejet in razgrnjen na vpogled. Ker ni bilo ugovorov, so ga poslali v odobrenje banski upravi.

Umrl je po težki in dolgi bolezni dolgoletni cerkovnik župne cerkve Jože Mohorič v starosti 80 let. Naj počiva v miru, družini naše sožalje!

Krvav pretep na Stefanovo. Kakor običajno, so tudi letos pili fantje na Stefanovo v gostilni Alojza Zupančiča. Kmalu je pa med njimi nastal prepri. Sprli so se fantje iz Velike Loke in iz Kriške vasi. Obdelovali so se s steklenicami. Najbolj jo je skupil monter Anton Oven,

ki je bil na dopustu. Z ranami na glavi je moral k zdravniku dr. Fedranu, ki mu je nudil prvo pomoč. Orožniki so pretepače pomirili.

Brežice

Silvestrovi večeri. Sokolsko društvo v Brežicah priredi drevi ob 8. uri zvečer v veliki dvorani »Narodnega doma« običajen »Silvestrov večer« s prav zabavnim sporedom. Sokol v Rajhenburgu bo svoj vsakoletni »Silvestrov večer« praznoval v sokolskem domu. Gasilno društvo na Senovem pa bo obhajalo »Silvestrov god« v gostilni g. Josipa Senice. Tudi slednji prireditvi se vršita danes v sredo ob 8. uri zvečer. Vabljeni!

Smrt uglednega obrtnika. V petek, 26. t. m. je nenadoma preminul v Rajhenburgu, širom znani Jožef Zupanc, ki je bil na glasu kot eden najdebelejših kovačev v državi. Tehtal je 164 kilogramov. Rojen je bil Zupanc l. 1898 v Rajhenburgu. Izučil se je kovaškega obrta pri svojem očetu in po njem prevzel tudi kovačnico, katero mu je bilo pa usojeno voditi le kratko časa. Zadnje čase je pokojni zelo težko dihal. V petek zjutraj pa ga je nenadoma zadela kap. Bil je agilen član gasilnega društva v Rajhenburgu, z vsa vnuemo je deloval posebnost pri gasilski godbi. Tragična smrt »Zupancvega Pepita«, tako so ga namreč nazivali rajhenburčani, je globoko pretresla. V nedeljo se je vršil ob 9. uri dopolne veličasten pogreb, katerega že dolgo ni videl takega Rajhenburg. Pogreba se je udeležilo okrog 1000 ljudi; na pogrebu so bili zastopani gasilci iz Brežic, Krškega, Vidma, Blance, Sevnice in Senova. Pevsko društvo »Probad« iz Senovega mu je zapelo »Vigred se povrne«. Na pokopališču se je poslovil od pokojnika g. Rajmund Danko.

Nesreča nikoli ne počiva. Druga nesreča je zadela v soboto ugledno Radejevo hišo v Dovškem pri Rajhenburgu. Gospodar Jožef Radej je s svojim hlapcem nesel slamoreznicu na skeden. Pri tem pa je hlapec tako neprevidno ravnal, da je slamoreznicu pritisnila na prsni koš g. Radeja in mu zlomila več reber na levi strani. Ponesrečenec se nahaja v domači oskrbi, poškodbe niso težje značaja, vendar se je bati komplikacij. Kremenitemu značaju in vrlemu gospodarju želimo skorajšnje okrevanje.

Šmartno ob Paki

Sokol priredi na Silvestrovo v Steblovniki restavraciji zabaven večer s koncertnimi točkami, kupleti in komičnimi nastopi. Po sporedu je prosta zabava in ples. Vabljeni so vsi prijatelji lepega petja in neprisiljene zabave.

Kolo jugoslovanskih sester je za Miklavževo obdarovalo vse tukajšnje šolarje. Ubožni so poleg slaščic dobili tudi blago za obleko, platno in nogavice. Plemenitemu prizadevanju kolašice, posebno še predsednici gospej Korošiči ter vsem darovalcem bodi na tem mestu izrečena najtoplejša zahvala.

Luče pri Ljubnem

Na sveti večer je vpriporila šolska mladina prijubljeno igro »Povedni mož«, katere je vsakem pogledu jako dobro izpadla. — Šolski upravitelj g. Kosmačev gre zahvala za njeno tako požrtvovalno delo v tem pogledu.

Voli podivjali. Jerovčniku v Lučah so dne 27. t. m. podivjali voli ter ga pritisnili ob smreko. Pri tem so mu jako težko poškodovali levo roko. V celjski bolnici so mu morali odrezati prst.

Divjega mačka ustrelil. Dne 29. t. m. je ustrelil g. Mlačnik Franc v Lučah, v revirju p. d. Obci v Podvolovleku en meter dolgega divjega mačka. Zadnjega divjega mačka je ustrelil pred 20 leti p. d. Tomažev. Iz tega se vidi, kako je divji maček pri nas redek.

Občinski odbor v Lučah je na svoji seji dne 27. t. m. sklenil, da se ustanovi občinska mesnica v Lučah na način kot se sedaj v splošnem prakticira. V »Jugoslovancu« dnevno čitamo maksimalne cene mesa v raznih srezih, na žalost pri nas te cene ne veljajo. Tako se je sedaj za praznike prodajalo goveje meso po 19 tina, a telečje celo po 23 Din za 1 kg, to pa kljub temu, da je naš kraj v živinoreji bogat, a cene živini zmerno padajo. Pozdravljamo radi tega sklep občinskega odbora ter želimo, da postane čimprej dejstvo. — Na isti seji se je odobrilo tukajšnjemu organistu gos. Krebsu 1000 Din kot podporo za njegovo organje v farni cerkvi.

Ormož

Premeščenje. Semkaj je bil premeščen podpredsednik finančne kontrole g. Bračko.

Prireditve. Svojo običajno tombolo priredi na Silvestrov večer v gostilni Skovčič tukajšno prostovoljno gasilno društvo.

Preselitev. Tukajšnji izvozničar in gostilničar g. Telamy se z Novim letom preseli v Gornjo Radgono. Obče spoštovanemu in podjetnemu možu, kakor tudi njegovi soprogi želimo obilo sreče in uspeha na novem mestu.

Dolnja Lendava

Seja sreskega kmetijskega odbora v Dol. Lendavi. Dne 11. decembra se je vršila v Dol. Lendavi seja sreskega kmetijskega odbora pod predsedstvom inž. Mikuža, kateri je poročal o delovanju tega odbora v zadnjih treh mesecih ter ugotovil, da so bile prošnje za podporo pri zatiranju poljskih miši, prošnja glede uvažanja čebel v Prekmurje, od kr. banske uprave upoštevane. Za zatiranje poljskih miši je bil nakazan znesek 10.000 Din. Uvažanje čebel na pašo v Prekmurje pa bo uredila banska uprava s posebno uredbo. Seja je odobrila nekaj podpor za nakup subvencijskih merjaščkov, za nakup petelinov štajerske pasme in za brezplačno razdelitev gozdnih sadik posestnikom iz sresa Dol. Lendave. Glede zemljišča za sresko vzorno posestvo se je sklenilo, da bi prišla za to svrhu v prvi vrsti v poštev zemljišča pri Centibi ali pa v Zamostju, v skrajnem slučaju pa tudi zemljišča na pristavi Zitkovci. Končno se je soglasno sprejel predlog na kr. bansko upravo v Ljubljani glede znižanja banovinskih doklad, in ki se stavi: »Radi velike in splošne krize kmetijstva, radi ranljivosti kmetijskih posestev in radi tega, da je čisti katastralni donos, ki je podlaga za odmero zemljiškega davka v Prekmurju, veliko višji od ostalih pokrajin v Dravski banovini — prosí sreski kme-

tijski odbor kr. bansko upravo v Ljubljani, da bi blagovolila ta dejstva vpoštevati pri obravnavi proračuna za leto 1931/32 in znižati banovinske doklade na neposredni zemljiški davek vsaj s 40% na 25%, ker naši posestniki pri tem velikem obdajenju ne morejo zmagovati vseh bremen in se morajo zadolževati, kateri dolgovi pa upropaščajo deželo, katere je temelj in podlaga za gospodarski razvoj banovine.

Ljutomer

Pri tukajšnji kmetijski podružnici se je dne 26. decembra 1930 ustanovil rodovniški odsek za selekcijo in mlečno kontrolo svetloislaste (simodolske) govede s sedežem v Ljutomeru. Ustanovni občni zbor je bil dobro obiskan. — Predsednik kmetijske podružnice g. Škof je uvodoma naglasil, da je potrebno v našem srezu posvetiti več pažnje vzgoji živine in so živinorejske organizacije neobhodno potrebne. Na prošnjo podružnice je predaval g. inž. Wenko iz Murske Sobote o pomenu živinorejskih organizacij in je v poljudnih besedah razložil prisotnim živinorejcem naloge in koristi rodovniških društev. Nato se je konstituiral odbor iz samih naprednih živinorejcev. Kmet. referat g. Zmudič je pri tej priliki opisal družbene razmere pri živinorejski zadrugi v Središču. Od novoustanovljene organizacije si obetamo znaten korak naprej k zboljšanju tukajšnje živinoreje.

Poljčane

Slabe ceste. Sneg in mraz, ki sta prikrivala mizerno stanje nekaterih naših cest in zlasti krajših prehodov, sta vzela slovo in ceste zopet kličejo pomoči in prosijo usmiljenja. Zlasti cesta na Sp. Poljčane in del skozi Pikel na Poljčane sta v skrajno žalostnem stanju. Ponoči se lahko pripeti, da zaplava v teh mlakah po cesti. Prav gotovo pa te še tako močan čevlji ne obvaruje pred mokroto, ki ti leze notri od zgoraj. »Le zakaj imamo kamenolome in dovolj gramoza v njih«, se vprašuje tujec, ki stopa obdan od mlakuž, skozi našo, sicer prikupno vas.

Trbovlje

Kaj je z likvidacijo zdravstvenega okrožja. Ker gre za denar davkoplačevalcev, nikakor ni dopustno, da bi se likvidacija starega zdravstvenega okrožja, ki je že davno z zakonom ukinjeno, še dalje zavlačevala, ker to vendar ni v interesu trboveljskih davkoplačevalcev.

Zagorje

Smučarskega tečaja na sv. Planini, ki se je vršil čez božične praznike, se je udeležilo 20 smučarjev; posetilo je pa med prazniki sv. Planino še 60 drugih smučarjev, ki so bili nad uspehom prav zadovoljni. Ker se je tečaj tako dobro obnesel, so bo priredili še en tečaj v januarju ali februarju, kar se bo pravočasno poročalo.

Kulturno društvo »Svoboda« je priredilo na Stefanovo zvečer v Zadržnem domu na Lokah igro »Izgubljen in zopet najdeni mož«. — Igra je dobro uspela ter je zadovoljila gledalce iz blaginje.

Šmartno pri Litiji

Prepir in zmešnjava. Razni ljudje iz Šmartna in okolice so pokupili na prostovoljni dražbi zapuščene pokojnega Vinka Watzaka razno, kakor obleko, perilo in čevlje. Za slednje traja že več dni po Šmartnem prepir med zadržitelji, ker so nekateri pokupili po dva leva čevlja, nekateri pa dva desna.

Proti navijanju cen. Kmetijska zadruga v Šmartnem pri Litiji je sklenil v borbi proti navijalcem cen mesa, otvoril lastno mesnico v hiši g. Josipa Groznika, vulgo Petelinška. Lepo! Cestne zadeve. Prosimo, da se cesta čez hrib v Šmartno iz Litije posuje z gramozom, kajti cesta je za vozove in za pešce v skrajno slabem stanju.

Petje pri polnočni službi božji, ko se je izvajala slovesna Perossijeva maša pod vodstvom Vinka Lovšina, je lepo uspela.

Opazamo, da se tudi Šmarčani vedno bolj zanimajo za »Jugoslovane«. Zahtevajte ga v vseh lokalih!

Bled

Kino »Bled« predvaja film »Špijoni«, drama iz modernega svetovnega življenja. Silvestrovo ob 8. uri zvečer.

1082 Iz tajnikovega poročila na obnem zboru se je društvo v tekočem letu najbolj zanimalo olepševalnega društva »Zarja« je razvidno, da je društvo v tekočem letu se najbolj zanimalo za to, da se je napravila pot na razgledišče Kukovico in na vrh hriba terasa, kar je stalo blizu 10.000 dinarjev. Da se je to moglo izvršiti, se imamo zahvaliti občini za izdatno denarno podporo in g. Šveglu, ki je dovolil brezplačno izvršiti pot skozi njegov gozd. Tudi nekateri odborniki, posebno g. O. so se trudili za izvršitev tega dela. Nekateri lesne firme so darovale les za klopi in napisne table. Vsem se je izrekla na obnem zboru najlepša zahvala. Ker pa društvo namerava na vrhu razgledišča postaviti še primerno uto, se nadalje priporoča naklonjenosti, ker samo s članarino ne more nikamor naprej.

Radio

Ljubljana, sreda, 31. decembra: Opoldanski program odpade. 18.00 Delavska godba »Zarja«. 19.00 Dr. Nikola Preobražensky: Ruščina. 19.30 Literarna ura: Ob 100letnici »Kranjske Čebelice«. 20.00 Zvonenje na ploščah. 20.10 Radio orkester. 21.00 Prenos iz Uniona (Silvestrovanje). 22.00 Prenos s Tabora (Silvestrovanje). 23.00 Pisatelj Milčinski: Staro in novo leto. 23.30 Prenos Silvestrovanja iz Uniona. 24.00 Napoved programa za naslednji dan.

Zagreb, sreda, 31. decembra: 12.20 Kuhinja. 12.30 Plošče. 13.30 Novice. 17.00 Pravljice. 18.00 Novice. 20.30 Hrvatske božične in novoletne pesmi. 21.30 Kabaretni večer.

Beograd, sreda, 31. decembra: 12.45 Opoldanski koncert. 13.30 Novice. 16.00 Plošče. 17.00 Predavanje. 17.30 Radio orkester. 19.30 Iz življenja umetnikov. 20.00 Komedija. 20.30 Narodne s tamburico. 21.30 Novice. 21.50 Sprehod po Beogradu na Silvestrovo.

Nemške ostudne šlagerje z železno metlo iz sokolskih domov!

Dolenje logaško življenje v Božiču.

Hvala Bogu, sneg na je pobelil. Kajti brez snega ne bi bilo božiča pri nas na Krasu. Sneg je dal prilike mladim in starim, da se o božičnih praznikih preizkusijo na dilcah, kakor pravijo pri nas smučkam. Je pa še imate lepši teren za smuk kot ravno v Logatcu? Saj Ljubljancem to prav dobro vedo in zato so nas obikali v prav častnem številu. Pa kako bi tudi ne, ko imajo vendar tako ugodne zveze z vlačkom, a na drugi strani življenje v Logatcu ni drago, a povrhu tega pa nad vse krassen smuk.

V Sokolskem domu so predvajali krassen film in nas je prav zadivila nova zvočna aparatura, namreč gramofon, in smo v začetku menili, da imamo zvočen film. Vse je bilo krásno in lepo, toda nikakor ne moremo odbravati nemških pesmi in celo v Sokolskem domu, to pa še celo ne, ker smo na meji, ko imamo vendar dovolj drugih plošč.

Na Stefanovo pa se je vršila ljudska predstava v Prosvet. društvu »Mati in sin«, katero so odigrali zelo dobro. Tudi ples smo imeli kar na dveh krajih na Stefanovo in moramo podčrtati z zadovoljstvom, da je šlo to pot v največjem redu.

Gledališče

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI

Drama.

Začetek ob 20. uri zvečer.

Sreda, 31. decembra: ob 21. uri »Gospa ministrice«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Četrtek, 1. januarja: ob 15. uri »Naš gospod župnik«. Ljudska predstava po znižanih cenah. — Izven.

ob 20. uri »Mercadet«. Izven.

Opera.

Sreda, 31. decembra: ob 16. uri »Grafica Marica«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

Četrtek, 1. januarja: ob 15. uri »Car in tesar«. Ljudska predstava po znižanih cenah. Izven.

ob 20. uri »Nikola Šubić Zrinski«. Ljudska predstava po znižanih cenah. — Izven.

NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Sreda, 31. decembra. Zaprto.

Četrtek, 1. januarja ob 15. uri: »Prodana nevesta«. Kuponi. — Ob 20. uri: »Grof Luksemburški«. Kuponi.

PTUJSKO GLEDALIŠČE

Ponedeljek, 5. januarja: ob 20. uri: »Življenje je lepo«. Gostovanje maribor. gledališča.

Pod črto

V »Jugoslovancu« od 23. t. m. sem čital članek »Mariborski kinematografi« ter sem z veseljem ugotovil, da se je vendarle našel nekdo, ki je nastopil proti propagandi nemškega zvočnega filma. Izvajanja g. R. R. popolnoma odobravam.

V dobi, ko zvočni film dviga pri nas toliko prahu, se do sedaj še nihče ni vprašal, kaj imamo pravzaprav od tega. Nedvomno samo škodo v vsakem pogledu. V narodnem, kulturnem in gospodarskem. Slovenci bi se lahko imenovali narod omahljivec. Nočem trditi, da so vsi Slovenci taki. Nekoliko jih je tudi, ki se zavedajo, da so Slovenci in so ponosni na to se zavedajo, da so Slovenci in so ponosni na to. Teh je malo. Ostalim, to je ogromni večini, pa se pretaka še hlapčevska kri po žilah. Narodno zavednega človeka mora boleti dejstvo, da so zvočni kinematografi, ki predvajajo samo naneslane nemške operete, brez vsake umetniške vrednosti, vedno polni, dočim so naša gledališča skoro vedno prazna in naši umetniki malo da ne na tlaku. Gledati moramo, kako zvočni filmi pomemljejo našo mladino in ji zastrupljajo kri. Da bi naša mladina črpala iz njih kaj podučilivega, o tem ni govora, ker kulturno podučno se ne more imenovati kazanje banalnega, da ne rečem bedastega življenja kabareto. Snov je seveda brezsmiselna, kot so brez vsakega smisla takozvani šlagerji, ki jih zvočni film prinese na ducate.

Kdo ima torej koristi od zvočnega filma? Samo lastniki kinematografov, ki spravljajo lepo težke denarje na račun nespametnega občinstva, pri katerem nacionalni čut še zdaleka ne pride v poštev. Poudarjam zadnje besede, ker sem prepričanja, da narodno zaveden človek ne bo nikdar v drugič gledal nemškega zvočnega filma.

Marsikdo bo morda rekel: Že dobro, ali če nimamo jugoslovanskega filma, se moramo zadovoljiti z nemškim. — Ni res, prijatelj, lahko bi imeli tudi svoj, jugoslovanski zvočni film. V tem pogledu naj nam bodo za vzgled Francozi, ki so odklonili nemške zvočne filme rekoč: Francoski narod ne razume nemškega jezika, dajte nam francoske filme. — Nemške družbe niso niti malo pomišljale, najse so francoske igralce in nastali so nemški filmi v francoskem jeziku. Tako moremo storiti tudi mi in dali bomo našim umetnikom kruha. Seveda — tega najbrž ne bomo nikdar storili, ker je premalo narodnega ponosa v nas. Izgleda, da nad nami leži prokletstvo, katerega se ne moremo otresti, ali — se nečemo. Proti tujcu — hlapec, proti bratu — sovražnik. Dvanajst let je že minilo, odkar smo sami svoji gospodarji — pa vendar — vremena se niso še zjasnila.

P. L.

Pozor davkoplačevalci

Davčne dolžnosti potnikov in agentov

Potujoči agenti, trgovski potniki, ki niso izključno v službenem razmerju, so zavezani k plačevanju davka na dohodek od podjetij, obratov in poklicev po členu 42, II. skupina, točka 1 zakona o neposrednih davkih.

Nezavisno od čistega dohodka plačujejo navedeni ta davek pred začetkom poklica v letnem iznosu po 1000 Din. (Čl. 52 in 59 omenjenega zakona o neposrednih davkih).

Davek se plača pred začetkom izvrševanja poklica v prvi polovici leta v celnem letnem iznosu po 1000 Din, če se pa poklic prične izvrševati v drugi polovici leta, pa v znesku 500 Din (Čl. 148 pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih).

Če se potujoči agent ali trgovski potnik ne more izkazati s potrdilom o plačnem davku, mora poleg rednega davka plačati kot kazni še enkratni iznos rednega davka.

Potujočim agentom in trgovskim potnikom služi kot dokaz o plačnem davku davčni list (poreska karta) katerega dobi pri davčni upravi za nabavno ceno (Čl. 157 omenjenega zakona).

Potujoči agenti, trgovski potniki, ki pridejo iz inozemstva radi nakupa, prodaje in sklepanja trgovskih poslov v obče v tuzemstvu plačajo ta davek na obmejni carinarnici ob dohodu v našo državo, kakor je predvideno v členu 148, točka II. 5 pravilnika za izvrševanje zakona o neposrednih davkih.

Vsi potujoči agenti in trgovski potniki, ki niso izključno v službenem razmerju, se pozivljajo, da izpolnijo svoje davčne dolžnosti plačajo ta davek takoj, da se izognejo kazenskim posledicam, predvidenim v členu 139 omenjenega zakona o neposrednih davkih.

Za krošnjarje, torbarje in potujoče družbe

Obrati, ki se ne vodijo v stalnem lokalni nego s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja, kakor krošnjarji, torbarji, cirkusi, potujoča gledališča, panorame, potujoči fotografi, sejmarji, prodajalci cvetk, igrači po ulicah in lokalih itd., so zavezani plačevati davek od podjetij, obratov in samostalnih poklicev po členu 42, druga skupina, točka 3 zakona o neposrednih davkih in pravilnika k temu zakonu.

Nezavisno od čistega dohodka plačujejo navedeni ta davek še pred začetkom izvrševanja poklica. Davek znaša za davčnega zavezanca samega na leto 60 Din in za vsakega pomočnika po 30 Din.

Če izvrševalec navedenih obratov pomnoži tekom leta število oseb, ki mu pomagajo v obratu, plača naknadno za vsako tako osebo po 30 Din, ne pa tudi v takih primerih, če samo menja pomočnike.

Davek za omenjene obrate se plača v prvi polovici leta predno se začne izvrševati poklic in sicer v dvoletnem znesku, če se pa prične poklic izvrševati šele v drugi polovici leta, se pa plača davek v polovičnem znesku. (Člen 148 omenjenega zakona o neposrednih davkih in pravilnika.)

Uvodoma omenjeni davčni zavezanci, ki se založijo brez potrdila o plačnem davku plačajo poleg rednega davka po čl. 59 zakona o neposrednih davkih še enak znesek kot kazni.

Od potujočih obratov se pobere davek ko se izda obrtno dovolilo; kot dokaz o plačnem davku služi po pristojnem oblastvu izdano obrtno dovoljenje na katerem davčno oblastvo na predpisani način potrdi vplačilo davka z označbo točne dobe za katero je davek plačan.

Vsi izvrševalci obratov, ki jih ne vodijo v stalnem lokalni marveč s hojo od hiše do hiše in od kraja do kraja se pozivljajo, da izpolnijo svojo davčno dolžnost in plačajo ta davek takoj, da se izognejo kazenskim posledicam predvidenim v členu 139 omenjenega zakona o neposrednih davkih.

Pridobnine in prometni davek

Vsa podjetja, obrati (trgovinsko industrijski in obratni) odnosno vse osebe, ki se bavijo s samostalnim poklicem in vse osebe, ki so zavezane pridobnini in prometnemu davku, ki ga plačujejo pavšalno, morajo v času od 5. januarja 1931 do včetega 5. februarja 1931 vložiti pri pristojni davčni upravi prijavo o dohodku in prometu, ki so ga dosegli od teh poslov v poslovnem letu 1930.

Prijave je vložiti za vsak objekt posebej (obrat) kakor tudi za vsako vrsto posla.

Rudarska podjetja, ki so podvržena temu davku, morajo vložiti prijavo za vsaki rudnik posebej in za vsak pomožni rov.

Prijave morajo vložiti tudi one osebe, ki so po členu 45 zakona o neposrednih davkih oproščene plačevanja tega davka (mala hišna obrt, obrati težkih invalidov itd.).

Obrazec davčne prijave se dobi pri podpisani davčni upravi.

Prijavo izpolni in vložiti:

1. Lastnik obrata ali podjetja odnosno oseba, na katere račun se obrat vodi;
2. V primeru zakupa — zakupnik;
3. Za nedoletne — njihovi roditelji ali varuhi;
4. Za mase, njihovi zastopniki.

Prijavo lahko vložijo tudi druga oseba, če se izkaže s specialnim ali generalnim pooblastilom davčnega zavezanca.

Prijave naj se izpolni v vseh razpredelkih po vrsti, kakor slede v obrazcu, ker najbolj jasno in detajlirano. Ker je predmet obdače enoletni čist dohodek, ki se je dosegel v pre-

teklem poslovnem letu, se priporoča davčnim zavezancem, da ta dohodek za svojo lastno korist točno prijavo, ker se samo na ta način izognejo kazenskim posledicam netočnega prijavljanja. Enoletni dohodek se smatra kosmat dohodek po odbitku izdatkov, ki so potrebni za vršitev podjetja, obrti ali poklica. Izdatki, ki niso v stvarni zvezi z obratom, marveč služijo za vzdrževanje davčnega zavezanca, njegove obitelji ali drugih oseb, se ne smejo odbiti od kosmatega dohodka.

V interesu davčnih zavezancev samih je, da priloži prijavi potrebne dokaze, posebno začetni in končni inventar, odnosno račun, bilance zube in dobička, korespondenco in slično, če vodijo trgovske knjige, potem potrdila državnih in samoupravnih oblasti, bank itd. s katerimi zamorejo verjetno dokazati točnost prijavljenih podatkov.

Obrtniki naj se v prijavi izjavijo, da se hkrati bavijo s prodajo gotovega nabavljene blaga, če obratujejo s stroji na pogon in koliko pomočnikov zaposlujejo v obratu.

Podjetniki, ki delajo na akord, morajo tudi to navesti v prijavi.

Prijava se mora oddati osebno ali po pošti oni občini ali davčni upravi, na katere teritoriju se obrat nahaja. Kdor ne vloži prijave v roku, ki je določen s tem pozivom, to je v času od 5. januarja 1931 do 5. februarja 1931 plača kot kazni 3% od osnovnega davka in ako prijave ne vloži niti na pismeni poziv v nadaljnjem roku 8 dni, pa z 10% osnovnega davka.

Če se v davčni prijavi navedejo neresnične prijave z namenom, da bi se izognilo davku ali če se zataji objekt ali vir dohodka, zadenje davčnega zavezanca posledice iz člena 142 zakona o neposrednih davkih. Če davčni zavezanec ne zna pisati ali ne zna prijave izpolniti, poda lahko davčno prijavo na zapisnik pri pristojni občini ali davčni upravi.

Davčni zavezanci, ki plačujejo davek na poslovi promet po knjigi opravljenega prometa, morajo v smislu naredbe generalne direkcije neposrednih davkov od 9. junija 1924. št. 15.432 vložiti skupno prijavo o celotnem prometu celega pretečenega leta do 31. januarja 1931.

Vložitelju prijave se potrdi prijem prijave. Končno se vse pridobnini zavezane moške osebe opozarjajo, da morajo po členu 6 zakona o davku na neoženjene moške osebe v svoji prijavi za pridobnino navesti njih starost, da li so oženjeni, neoženjeni, udovci brez otrok odnosno ločeni in če vzdržujejo ženo in zakonske otroke.

Družabniki poedinih podjetij morajo izven tega zakona, v kolikor so zavezani davku na neoženjene moške osebe, navesti, s katerim deležem so vdeleženi na podjetju.

Dopolnilni davek na zemljarino in neposredne davke

Za vložitev prijav za znižbo dopolnilnega davka zemljarine v smislu člena 1 zakona o izpremembah in dopolnitvah zakona o neposrednih davkih z dne 22. junija 1929.

Davčni zavezanci, ki imajo obrtno pravico za znižbo dopolnilnega davka morajo predložiti te prijave do 31. januarja 1931 brez pravice do nadaljnjega podaljšanja roka v smislu člena 4. zakona o neposrednih davkih.

Dopolnilni davek se zniža pod naslednjimi pogoji:

1. da se davčni zavezanec izključno bavi samo s kmetijstvom;
2. da obdeluje svoje posestvo sam s člani svoje rodbine;
3. da ima v domačem skupnem gospodarstvu več kakor pet rodbinskih članov;
4. da dopolnilni davek k zemljarini ne presega 5000 Din;
5. da vloži prijavo v odrejenem roku na predpisanem obrazcu.

V smislu zakona se za člane skupnega domačega gospodarstva po tem zakonu ne morejo smatrati:

1. osebe, ki so stalno odsotne;
2. za stalno odsotne se smatrajo osebe, ki bivajo izven doma zaradi odslužitve kaderskega roka, šolanja, zdravljenja itd.
3. osebe, ki se bavijo ali poleg kmetovalstva ali izključno z obrtom, industrijo ali drugim pridobitnim poslovanjem ali samostalnim poklicem, ki je zavezan pridobnini;
3. osebe, ki so v razmerju stalne javne ali privatne službe;
4. žene in otroci oseb, omenjenih v točkah 2 in 3;
5. hišno služništvo in nameščenci.

Prijave se morajo vložiti pri pristojnem občinskem oblastvu v Ljubljani pri mestnem magistratu na predpisanem obrazcu, kateri se dobi pri pravkar omenjenem oblastvu.

Prijavo mora vložiti zavezanec zemljarine. Prijavo zamore vložiti tudi pooblaščenec, pri- ložiti pa mora tozadevno pooblastilo.

Borzna poročila

Devizna tržišča

Ljubljana, 30. decembra. Amsterdam 22'75, Berlin 13'445—13'475, Bruselj 7'8937, Budimpešta 9'8822, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 7'9303 do 7'9603, London 274'52—274'92, Newyork 56'30 do 56'50, Pariz 221'08—223'08, Praga 167'06—167'86, Trst 294'72—296'72.

Zagreb, 30. decembra. Amsterdam 22'7195 do 22'7795, Dunaj 793'03—796'03, Berlin 13'445 do 13'475, Bruselj 789'37 bl., Budimpešta 986'72 do 989'72, London 274'12—274'92, Milan 294'30 do 296'80, Newyork ček 56'30—56'50, Pariz 221'08 do 223'08, Praga 167'06—167'86, Zürich 1094'40 do 1097'40.

Beograd, 30. decembra. Amsterdam 22'72—22'78, Berlin 13'4350—13'4750, Budimpešta 986'72 do 989'72, Curih 1094'40—1097'40, Dunaj 793'03 do 796'03, London 274'12—274'92, Milan 294'72 do 296'72, Newyork 56'30—56'50, Pariz 221'08 do 223'08, Praga 167'06—167'86.

Dunaj, 30. decembra. Amsterdam 285'96, Beograd 12'5667, Berlin 169'22, Bruselj 99'24, Budimpešta 124'30, Bukarešta 4'2170, Kopenhagen 189'75, London 34'4775, Madrid 74'90, Milan 37'155, Newyork 710, Pariz 27'885, Praga 21'055, Sofija 5'142, Stockholm 190'30, Varšava 79'55, Zürich 137'70.

Curih, 30. decembra. Beograd 9'1260, Pariz 20'26, London 25'045, Newyork 515'55, Bruselj 72'05, Milan 27, Amsterdam 207'65, Berlin 122'82, Dunaj 72'60, Sofija 3'73, Praga 15'30, Varšava 57'75, Budimpešta 90'225.

Vrednostni papirji

Na ljubljanskem tržišču ni sprememb.
Zagreb, 30. decembra. Drž. papirji: 7% inv. pos. 85'50—86'50 (86, 85'50), voj. škoda ar. 425 d., kasa 425'50—426'50 (425, 425'50), feb. 418 bl., marc 417'50—418 (417'50), 4% agr. obv. 50—52, 7% Bler 78'75—79'50 (79, 78'75), 8% Bler 91'25—92, 7% pos. hipot. 79'75—80. — Banke: Hrvatska 50 d., Praštediona 945 d., Udružena 190 d., Ljublj. kred. 125 d., Medjunarodna 67 d., Narodna banka 8120 d. — Industrije: Sečera Osijek 288—291, Trboveljska 356—363, Slavonija 200—202, Vevče 128 d.
Beograd, 30. decembra. 4% agr. obv. 52, 7% Bler 79'74, 8% Bler 91'75, Rdeči križ 34, tobačne srečke 21—24, voj. škoda 425—425'50.

Dunaj, 30. decembra. Bankverein 16'75, Kred. zav. 46'85, Dunav-Sava-Adria 13'54, Prioritete 88'30, Ruše 27'50, Trbovlje 46, Leykam 3.

Notacija naših državnih papirjev v inozemstvu

London, 30. decembra. 7% Bler 78'50—79'25.

New York, 30. decembra. 8% Bler 90—91'50, 7% Bler 78'50—79'50, 7% pos. drž. hip. banke 78'25—79.

Agitirajte za »Jugoslovana«!

Sportne sanke

dvosedežne, jake, lepe in trpežne po 140 Din. Predprodajalci dobijo popust.

M. Fajfar, kolarstvo
Ljubljana — Trnovska
ulica 23. Telefon 34-10

Ustanovljeno l. 1852.

Teod. Korn Ljubljana

Poljanska c. št. 8
(prej Henrik Korn)

krovec, stavbnl, galanterijski in okrasni klepar. — Instalacija vodovodov in central. kurjave. — Naprava strelovodov; kopališke in klosetne naprave

NAJNOVEJŠA KOLESA ZA OTROKE!
TOVARNA PELIKAN
KOLESNI DELI — PNEUMATIKE — EN DETAJL
LAKIRANJE — POKRIKANJE
EN GROS
Otroški vozički
MARIJIN TRG ST. 8
TOVARNA
Ljubljana VII.
SPREJEMA VSA POPRAVILA KOLES IN VOZIČKOV!

Žitna tržišča
Tendence na ljubljanskem tržišču neizpremenjena, promet en vagon koroze.
Novi Sad, 30. decembra. Vse neizpremenjeno. Promet: pšenica 13 vagonov, koroza 20, moka 8, otrobi 4 vagoni. Tendence: neizpremenjena.
Sombor, 30. dec. Otrobi: pšen. baški prompt. 82—85. Vse ostalo neizpremenjeno. Tendence: neizpremenjena. Promet: 194 vagonov.
Budimpešta, 30. decembra. Tendence: slabša. Promet: majhen. Pšenica: marc 14'56 do 14'58 (14'56—14'57), maj 14'90—14'91 (14'90—14'91). Rž: marc 9'70—9'71 (9'70—9'71). Koroza: 12'38 do 12'52 (12'39—12'40), tranzit maj 12'20.
Ljubljansko lesno tržišče
Tendence mlačna, brez prometa.

KLIŠEJE

vseh vrst po fotografijah ali risbah izvršuje najsolidnejše klišarna ST-DEU LJUBLJANA DALMATINOVA 13

Prodaj takoj in zelo ugodno ključavničarsko delavnico

v sredini mesta, z dobro klijentelo in malo najemnino. Poizve se: J. Slanovic, Ljubljana, Gajeva ulica 2. 1090

Mag. št. 47.182/ref. I.

1084

Razglas

Radi sestave seznama obvezancev za uporabo ljudskega dela v smislu §§ 37—47 zakona o samoupravnih cestah, Uradni list z dne 10. junija 1929. št. 247/60, oziroma v smislu §§ 2—5 zakona o izpremembah in dopolnitvah v zakonu o samoupravnih cestah, Službeni list z dne 23. avgusta 1930. št. 114/20, se pozivajo naslednje naštete osebe, da se zglašajo v dneh od 29. do 31. decembra 1930. ali pa 2. ali 3. januarja 1931. med 8. in 14. uro v mestnem načelstvu v posvetovalnici magistratnega poslopja. In sicer:

- a) vsi v ljubljanski občini stanujoči za delo sposobni moški prebivalci od izpolnjenega 18. leta do izpolnjenega 55. leta, ki plačujejo na leto do 100 dinarjev uslužbeniškega davka; obenem morajo povedati, če plačujejo v Ljubljani še kak drug neposredni davek in v kateri letni višini;

- b) vse v ljubljanski občini stanujoče osebe neglede na spol, starost in delovno sposobnost, ki plačujejo na leto nad 100 Din uslužbeniškega davka. Tudi te osebe morajo obenem povedati, ali plačujejo v Ljubljani še kak drug neposredni davek in v kateri letni višini.

Pod a) in b) navedeni naj v dokaz prineso seboj knjižico s koleki, s pomočjo katere uslužbeniški davek plačujejo.

Podjetja in uradi, ki za svoje uslužbenice plačujejo uslužbeniški davek skupno, naj predložijo, mesto da bi se njih uslužbenice osebno oglašile, mestnemu načelstvu (mag. posvetovalnica) v naznačenem času točne imenske izkaze uslužbenice z dostavljenim individualnim letnim zneskom uslužbeniškega davka.

MESTNO NAČELSTVO V LJUBLJANI
dne 23. decembra 1930.

Št. ad 47.182/30/ref. 1.

Dodatno opozorilo!

Odpade:

Zglasite dijakov od 24. leta, če ne plačujejo v Ljubljani več nego 100 Din uslužbeniškega davka, in zglasite državnih, banovinskih, občinskih uradnikov ter civilnih in vojaških uslužbenecv (vštev- šji častnike) kakor tudi vseh duhovniških oseb vseh veroizpovedanj in javnih upokojujencev, katerim se plačilo za javno delo odteguje že pri izplačevanju službenih prejemkov in pokojnin. (Podatke o drugih neposrednih davkih nego o uslužbeniškem si mestno načelstvo pre- skrbi na drug način.)

Mestno načelstvo v Ljubljani,
dne 27. decembra 1930.

Pozor, ljubitelji zimskega sporta!

Pred nakupom zimskih sportnih predmetov si oglejte veliko zalogo smučk, navadnih kakor Hlekory, vseh vrst vezav in palic, maže, drsalke ter vseh za zimski sport potrebnih predmetov

pri tvrdki:
J. GOREC nasl. AUERHAMMER-OGRIK
družba z o. z.
Miklošičeva cesta št. 50.

trgovina s kolesi, živalnimi stroji, avtomobilnim priborom, pnevmatikami in zimsko- sportnimi predmeti, kjer se vam nudi velika izbira po najnižjih cenah.

Smučarski klubi, Sokolska društva poseben popust!

1061

Službene objave

Razglasi kraljevske banske uprave

II. No. 35.177/1.

Razpust društva.

Društvo »Katoliško slovensko izobraževalno društvo v Zazaru pri Vrhniku« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

v Ljubljani, dne 20. decembra 1930.

načelnik upravnega oddelka:

Po odredbi bana

Dr. Staré, s. r.

*

II. No. 34.925.

Razpust društva.

Društvo »Podporno društvo za koroške begunce v Ljubljani« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

v Ljubljani, dne 20. decembra 1930.

Po odredbi bana

načelnik upravnega oddelka:

Dr. Staré, s. r.

*

II. No. 34.602/1.

Razpust društva.

Društvo »Konjerejsko društvo za mariborsko oblast, podružnica za srez Murska Sobota v Murski Soboti« je razpuščeno, ker že več let ne deluje, nima članov niti imovine in torej tudi ne pogojev za pravni obstoj.

Kraljevska banska uprava Dravske banovine,

v Ljubljani, dne 22. decembra 1930.

načelnik upravnega oddelka:

Po odredbi bana

Dr. Staré, s. r.

*

Izkaz živalskih kužnih bolezni v območju Dravske banovine

po stanju z dne 25. decembra 1930.

Opomba: Imena sedežev sreskih načelnikov (mestnih magistratov) so natisnjena z debelejšimi, imena občin pa z navadnimi črkami; kraji s številom zakuženih dvorcev so navedeni v oklepajih.

Suštavec:

Gornji grad: Gornji grad (Gornji grad 1 dvorec).

Smrkavost:

Ljubljana: Dobrunje (Sadinjavas 1 dvorec).

Svinjska kuga:

Brežice: Sela (Sela 2 dvorca). Maribor, desni breg: Rače (Rače 1 dvorec). Sp. Hoče (Sp. Hoče 2 dvorca). Stopno (Stopno 1 dvorec). Maribor levi breg: Dragučova (Dragučova 1 dvorec). Rožpoh (Rožpoh 1 dvorec).

Sv. Marjeta (Močna 1 dvorec). Ptuj: Št. Janž na Dr. polju (Sturše 2 dvora).

Perutninska kolera:

Brežice: Sevnica (Sevnica 1 dvorec), Smarje (Smarje 1 dvorec).

Gniloba čebelne zalege:

Ptuj: Čičkovci (Spodnje Jablane 5 dvorcev).

Kraljevska banska uprava Dravske banovine v Ljubljani,

dne 27. decembra 1930.

Po naredbi bana
veterinarski inšpektor:
Alojzij Paulin.

Razglasi sodišč in sodnih oblastev

E 783/30—6.

3139

Dražbeni oklic.

Dne 3. februarja 1931. ob devetih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 26 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Zeleče, vl. št. 582, parcela št. 1124/3, travnik.

Cenilna vrednost: 9705—Din; najmanjši ponudki: 6470—Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Radovljici,

dne 20. decembra 1930.

*

E IX 4970/30—8.

3132

Dražbeni oklic.

Dne 16. februarja 1931. ob enajstih bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 27 dražba nepremičnin: zemljiška knjiga k. o. Gorica, vl. št. 265.

Cenilna vrednost: 13.770 Din; najmanjši ponudki: 9184 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je priglasiti sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se ne mogle več uveljavljati glede nepremičnine v škodo zdražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

Glede podrobnosti se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski tega sodišča.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. IX.,

dne 16. decembra 1930.

*

P 87/29—13.

3137

Razglasitev o preklicih.

S sklepi podpisanega sodišča so bili preklicani:

1. radi duševne bolezni popolnoma:

a) Kreačič Terezija, rojena Levak 14. oktobra 1897 v Artičah, rim. kat., žena pekarskega pomočnika in posestnika v Brežicah št. 13, (sklep z dne 10. oktobra 1929,

opr. št. L 5/29—6; skrbnik soproga Kreačič Franc, pekarski pomočnik v Brežicah 13); b) Ogorevc Franc, rojen 14. oktobra 1909 v Globokem, rim. kat., samski, poljedelec v alem vrhu 5, (sklep z dne 5. avgusta 1930, opr. št. L 6/30—2; skrbnik Kržan Anton, posestnik v Globokem 9);

c) Domitrovič Franc, rojen 6. julija 1895 v Orešju, rim. kat., samski, poljedelec v Orešju 76, (sklep z dne 19. novembra 1930, opr. št. L 7/30—4; skrbnik Zagmeister Štefan, posestnik v Orešju 76);

2. radi zapravljenosti omejeno: Toporišič Josip, rojen 15. julija 1883 v Mostecu, rim. kat., oženjen, posestnik v Mostecu 15, (sklep z dne 10. julija 1929, oprav. šte. L 12/29—8; skrbnik Kramer Anton, posestnik in gostilničar v Gaberju 27);

Razveljavljen je bil omejeni preklic radi zapravljenosti nad:

1. Tiller Frančiško, vdovo po sodnem kancelistu v Brežicah 122, (sklep z dne 27. junija 1929, opr. št. L 8/29—4);

2. Bosino Josipom, posestnikom v Gaberju 12 (sklep z dne 20. junija 1930, opr. št. L 5/30—2).

Okrajno sodišče v Brežicah, odd. I.,

dne 19. decembra 1930.

Konkurzni razglasi

S 21/30—40.

3120

893.

Sklep.

V konkurzni stvari prezadolženca inž. Ivana Tornago v Ljubljani, se razreši dr. Ivo Benkovič in njegov namestnik dr. Stanko Lapajne poslov upravitelja ter se imenuje za upravitelja dr. Brejc Janko, odvetnik v Ljubljani, in se skliče zbor upnikov na dan

16. januarja 1931. ob desetih. Predmet: Demisija upniškega odbora in eventualna volitev novega odbora.

Deželno sodišče v Ljubljani, odd. III.,

dne 23. decembra 1930.

*

Sa 10/30—4.

3133

894.

Sklep.

Dolжник: tvrdka »Avala«, tovarna kemikalij, družba z omejeno zavezo v Mariboru. Na predlog dolžnika uvedeno poravnalno postopanje se ustavi.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. II.,

dne 9. decembra 1930.

*

S 17/30—1.

3134

895.

Konkurzni oklic.

Razglasitev konkurza o imovini tvrdke »Avala« v Mariboru, Tržaška cesta, registrovana pod firmo »Avala« tovarna kemikalij, družba z omejeno zavezo v Mariboru.

Konkurzni sodnik dr. Kovča Franc, sodnik okrožnega sodišča v Mariboru. Upravitelji mase dr. Tomšič Franc, odvetnik v Mariboru.

Prvi zbor upnikov pri imenovanem sodišču, soba št. 84, dne 3. januarja 1931 ob devetih.

Oglasitveni rok do 31. januarja 1931.

Ugotovitveni narok pri imenovanem sodišču dne 5. februarja 1931 ob desetih, soba št. 84.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III.,

dne 22. decembra 1930.

*

SA 12/30—2.

3135

896.

Poravnalni oklic.

Uvedba poravnalnega postopanja o imovini dolžnice Kohlenbrandt Marije, trgov-

ke in posestnice v Črni pri Prevaljah.

Poravnalni sodnik dr. Reichman Blaž, starešina okrajnega sodišča v Prevaljah.

Poravnalni upravnik Senčar Dušan, notar v Prevaljah.

Narok za sklepanje poravnave pri okrajnem sodišču v Prevaljah dne 31. januarja 1931 ob devetih.

Rok za oglasitev do 26. januarja 1931 pri imenovanem sodišču.

Okrajno sodišče v Mariboru, odd. III.,

dne 19. decembra 1930.

Razglasi raznih uradov in oblastev

Štev. 12.499/II.

3112 2—2

Razpis.

Direkcija državnega rudnika Velenje razpisuje za na dan 26. januarja 1931. ob enajstih nabavo

univerzalnega brusilnega stroja na transportni pogon.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,

dne 20. decembra 1930.

*

Štev. 12.500/II.

3101 2—2

Razpis.

Direkcija drž. rudnika Velenje, razpisuje za na dan 16. februarja 1931. ob enajstih nabavo

stabilne naprave za preizkušnjo visokih napetosti.

Pogoji se dobe pri podpisani.

Direkcija drž. rudnika Velenje,

dne 16. decembra 1930.

Razne objave

Razpis.

Hranilni in posojilni konzorcij, kreditna zadruga državnih uslužbencev s sedežem v Ljubljani razpisuje oddajo:

1. mizarskih del,
2. kleparskih del,
3. krovskih del,
4. vodovodne instalacije in centralne kurjave,
5. instalacije elektrike

za novogradnjo stanovanjske in poslovne hiše v Ljubljani, Gajeva ul.

Vsi potrebni pripomočki kot: splošni pogoji, posebni pogoji, proračunski nastavek in načrti se dobe od 2. januarja dalje med uradnimi urami pri podpisnem uradu v Ljubljani, Aleksandrova c. 5/I.

Zapečateni in v smislu razpisa opremljene oferte je vložiti do 15. januarja 1931 do 12. ure pri Hranilnem in posojilnem Konzorciju v Ljubljani.

*

Št. 19.120/LJ.

3141

Razid društva.

Protialkoholna zveza »Sveta vojska« v Ljubljani se je na obnem zboru z dne 19. novembra t. l. prostovoljno razšla, ker je prevlado vse posle zveze že obstoječe društvo Sveta vojska v Ljubljani. Zveza ni imela nobene imovine, ne članov in zato tudi ne pravne podlage za nadaljnji obstoj.

A. Mrkun, s. r.,
t. č. predsednik.

Ouida:

Kneginja Zurova

22

Začelo se je daniti, ko je lady Dolly tresoča se in blede zapustila hčerino sobo. Vera je ležala nepremično v postelji, vijoč roke, obupanega obličja gledajoč v strop. Obljubila je materi, da napravi, kar je od nje zahtevala.

9.

Naslednjega dne je bilo v gradu, kjer sta bili na posetih, že znano, da se poglavar knežje hiše Zurovih poroči s hčerko lady Dolly van der Decken. Lady Dolly se je v teku predpoldneva odpeljala s hčerko nazaj v Felicité.

Veselila se je zmage, toda njena hčerka je imela velike, temne podočnice in obličje ji je bilo smrtno blede. Mati in hči sta prevozili poldrugo miljo, pa nista izpregovorili besede.

»Da bi vsaj eno besedo zinila,« je pomislila lady Dolly, koj nato pa si je dejala, da je bolje, če Vera molči.

Pripeljal sta se v grad skozi stranski vhod in srečali samo nekaj dam, ki so se jima globoko priklonile. Nato sta se podali v svoje sobe. Bilo je še zgodaj, to se pravi, da ni bilo še poldne. V gradu je bilo še vse mirno in tiho. Zvečer se je imel vršiti veliki ples v čast angleškemu princu, toda posli so bili tako naučeni, da niso s svojimi pripravami motili gostov. Po širokih vhodnih stopnicah so razprostrli široke preproge, na grajskem pročelju so postavljali transparente in električne žarnice. Veliki dogodek so oznanjala samo ta zunanja znamenja.

»Ali prideš doli k južini?« je vprašala lady Dolly na pragu svoje sobe. To je bila prva beseda, ki jo je izpregovorila s hčerko od zore do sedaj, in glas ji je čudno zvenel.

Vera se je stresla, kakor da jo je zabelo.

»Ne morem. Izgovorite me —«

»Čemu bi se kujala? Kaj si bodo mislili! Zvečer moraš vendar priti.«

Vera je stopila v svojo sobo in se zaklenila vanjo. Celo svoje sobarice ni hotela notri. V sobi je vrgla klubuk z glave, se zleknila na posteljo ter zaverila obraz v blazine.

Lady Dolly je šla v svojo sobo in se prestrašila svojega obličja v zrcalu. Kakor vsak dan so jo imele tudi danes sobarice v delu, vendar pa je bila videti rumena in utrujena. Postarala se je.

»Moram iti doli,« je dejala sama pri sebi: »Oh, kako sebična je danes mladina in kako težko je biti mati!«

Ko se je nekoliko olepotila, je vzela nekaj kapljic eterja. Na metre globoko je zakopala svojo vest ter začela obsojati trmastega otroka, ki mu je dala življenje. Zakaj bi ne bila, kakor so druge! Zataknila si je jezensko vrtnico za pas ter se napolnila po hodniku k stopnicam. Ko je videla visoke, na novo okrašene dvorane, po katerih so begali lakaji v rumenih livreh, so jo minili zadnji očitki vesti. Ko je videla vse to bogastvo, si je rekla, da je napravila pač to, kar bi napravila vsaka druga mati. Za večje plačilo se ni mogla žrtvovati nobena devica minotavru zakona brez ljubezni.

»Oh, ko bi se bila jaz tako omožila,« je pomislila in se prepričevala, kako nemila ji je bila usoda. Če bi bila dobila takega moža, bi ji pač ne bilo težko postati dobra žena!

Ko je prišla v veliko vežo, je bila videti zopet mlada in lepa kakor kdaj poprej. To je bil učinek eterja, ki je začel delovati v njeni krvi. Oči so se ji bleščale, jasen in solnčen je bil njen nasmeh, ko je pristrčno stiskala roke svojim dobrim prijateljem.

Sergij Zurov jo je obsul s pokloni, toda sam pri sebi je dejal: »Imenitno, imenitno, nebrzdana Dolly! Kdo ve, če vam bo podobna? Morda pa le, svet vse zavrača čez čas.«

Vse grajske družbe se je polotilo neko razburjenje. Kneginja Nalagina je švigala s svojimi bliskajočimi se tatarskimi očmi sem ter tja, tekala od gosta do gosta in vzklikala: »Krasno! Krasno!« in zopet »Krasno!«

»Ljudožerec!« so dejali gospodje o možu, katerega konje so jahali in katerega šampanje so pili.

»In to je napravila tista, ki je bila videti nepristopna in mrzla kakor severni tečaj,« so dejale Veri naklonjene dame.

Vere pa ni bilo doli, da bi žele prve sadove svoje zmage. Knez Zurov je lastnoročno položil na njeno mesto na mizo šopek orhidej, toda ni je bilo, da bi sprejela nežni dar.

»Gospodična Vera ni še vstala?« je vprašal in čel se mu je nagubančilo.

»Vero boli glava,« je rekla Dolly glasno. Na tistem pa mu je zašepetala v uho: »Tako samo pravi, resnica pa je ta, kakor veste, da je nekoliko plašna.«

Zurov je prikimal in segel po kavijaru.

»Kaj sem vam rekla, draga prijateljica!« je zamrmrala lady Stoot pl. Sticheley po južini. »Vendar pa vam je hitro uspelo! Še sinoči ste bili brez upa. Ali je bilo vse samo pretvarjanje? Kaj pa ste ji rekli, da se je tako naglo premislila?«

Starost kulturnega človeka

Z zanimivim vprašanjem o starosti človeške kulture se je pred kratkim bavil znameniti angleški staroslovec profesor A. H. Sayce v nekem svojem predavanju, kjer je opozoril na dejstvo, da so novejša raziskovanja na tem polju popolnoma ovrgla vse prejšnje nazore. Nekdaj so spravljeni v zvezo začetek človeške kulture z najdbo pisave; nove najdbe in nova odkritja pa dokazujejo, da se je začela kultura že več tisoč let prej, kakor pa so ljudje začeli pisati. Izkopane v dolini Rift v afriški koloniji Kenja kažejo že znake precejšnjega kulturnega razvoja, ker so ljudje že takrat poznali ogenj in lončarstvo.

Ko so pred 80 leti angleški tehniki začeli prva dela pri gradnji nizkih nasipov, so najprej preiskovali, če se ne nahajajo v tistih krajih kakšni ostanki stare kulture. Nekaj kilometrov severno od kraja Gebel so res našli v nekem izsušeno rečno strugo, kjer je voda tekla še takrat, ko so današnja puščava Sahara pokrivali še gosti gozdovi. V sredi struge pa so našli na kamen, ki se je odlomil od bližnjega hriba in zdrknil v vodo tako, da je ena tretjina kamna mola še iz vode. Vrhni del kamna je bil pa poln slik. Naslikane pa so bile tam živali, ki jih danes v Afriki ni več in ki jih tudi že takrat ni bilo več, ko so iznašli staro egiptov-

sko hieroglifsko pisavo. Slike so bile zaščitane v skalo z ostrim kamenjem, kakoršnega so še precej našli blizu skale. Cisto zgoraj nad risbami pa so odkrili hieroglifске napise iz dobe 4 do 5 tisoč let pred Kristusom. Pisava je bila tako sveža, kakor da je od včeraj, slike so pa že precej ostarele. Med pisavo in med slikami je moralo torej preiti silno dosti časa.

Pod neko piramidov Sak-kani pa so odkrili več poslopij, kakoršnih ni nikjer drugod v nilski dolini. Tu so našli knjižnico, skladišča, grobove in svetišča, vse pa je obdajal 17-metrov debel zid. Zidarska dela so izvrstno izdelana in spadajo med najlepša v Egiptu. Stebri so zelo podobni grškim stebrom z zarezi. Velike pešine pa so že takrat vrtali s posebnimi svedri.

Na še bolj stare sledove človeške kulture pa so našli v Babilonu. Svetišča, ki so jih v najnovejšem času tamkaj odkrili, stoje na visoki stopinji umetnosti, tako da bi človek skoro dejal, da izvirajo iz naše dobe. Trgovina v teh krajih je bila silno razvita, zlasti v Indijo, ker so tudi v Indiji našli mnogo predmetov, ki so bili brez dvoma izdelani v Babilonu. Vse te najdbe pa so mnogo tisoč let starejše kakor je stara človeška pisava in zato moramo reči, da se je človeška kultura začela razvijati že zdaj naj prej, kakor so domnevali učenjaki doslej.

Angleške posebnosti

Anglijo prištevamo gotovo po pravici med najbolj kulturne in napredne države na svetu, a kljub angleški naprednosti se drži in živi na Angleškem še toliko starih običajev in navad, kakor menda v nobeni drugi deželi na svetu.

Angleži še danes niso upeljali praktičnega desetinskega štetja in deljenja ne za svoj denar, pa tudi ne za mere in uteži. Njihov šiling nima 10, ampak 12 »pence«, njihova dolžinska mera »yard« pa meri 3 čevljev.

Če pišeš svojemu prijatelju razglednico, jo vržeš v votel stebriček iz rdeče pobarvane pločevine. Ti stebrički pa ne stojijo ob hišah, ampak na robu hodnikov, da ovirajo promet na vso moč. K takemu stebričku pristopi od časa do časa poštni uslužbenec, ki z malim ključkom odpre vratica od doljnem koncu stebrička in potem počasi pobira iz stebrička pismo za pismom.

Ali pa te povabijo kam na čaj. Ura, ko pijejo čaj, je za rodbino nekaka svečanost. Toda glej — gospodinja, ki ve, da boš prišel, ker te je sama povabila, ti pride naproti do vrat v rokavicah in pokrita, kakor da hoče pravkar na sprehod! Ti se seveda kar prestrašiš in v ljudno vprašaj, če motiš. Ona pa se prav vljudno nasmeje in te pelje z največjo prijaznostjo v sobo, kjer prebiješ ob finem čaju in izbornem pecivu prav prijetno urico v ožjem rodbinskem krogu. Ti si seveda še vedno misliš, da si neprijeten in prav slabo došel gost, dokler ne izveš, da te sprejme in pozdravi gospa v klobuku in v rokavicah.

Kakšno nedeljo popoldne bi rad igral tenis ali pa uganjal kakšen drug šport. Pa ne moreš, ker bi s tem kršil nedeljski mir, kajti nedelja je Angležu sveta nad vse! Zato so ob nedeljah v Londonu zaprte vse gostilne in vsa zabavišča in tudi kaplje alkohola ne dobiš nikjer. Ulice so izumrle, pijanca pa srečaš le kje ob obali, kjer so pomorščaki toliko previdni, da se prekrbe s potrebnim pijačo že ob sobotah.

Malo znan je tudi običaj, da na Angleškem tenška prva pozdravi, ampak samo nekoliko jokima z glavo, to pa je za moškega njenega manca znak, da jo lahko pozdravi.

Kako to, da gospodujejo v Ameriki ženske

Vsak, kdor prebiva v Ameriki le nekaj dni, opazi kaj kmalu, kako velike pravice uživajo v Ameriki ženske in kako so možaki »slabšem« spolu silno podložni. Ženska obvladuje v Ameriki vse javno in zasebno življenje, ne glede na njene socialne, pravne in kulturne predprave. V družini in nad družino ne gospodari on, ampak ona (to se baje dogaja tudi pri nas), ženske se avijo v umetnostjo in ženske jemljejo s seboj v gledališče možake in ne možje ženske. Vsa dobrodelnost je v rokah žensk in raznih ženskih klubov in 90 odstotkov knjig kupijo in berejo ženske.

Tujec vidi lahko na vsak korak, kako gospoduje ženska v Ameriki tudi na zunaj. Ženske so povsod prve — ladies first! — je geslo, ki ima v Ameriki neomejeno veljavo. Če se hočeš v hotelu ali pa v privatni hiši dvigniti z dvigalom nekaj nadstropij višje, pa vstopi v dvigalo še ženska, se odkrijejo vsi gospodje. Če sedi 10 starih gospodov pri mizi v družbi dveh mladih punčk — flapper —, pa se ena od njih za hip odstrani, vstane vseh 10 starcev kakor na povečje, ko se ta »flapper« zopet vrne in rade. In dokler se »flapper« ne vsede, se tudi ne vsede noben gospod.

Včasih so si razlagali gospodstvo žensk nad moškimi v Ameriki z zgodovino naseljevanja Amerike. Ta razlaga ima gotovo nekaj zase, kajti v deželi, kjer so se zbirali spočetka skoro sami možaki, ženske pa so bile jako redke, je morala doseči ženska visoko veljavo. Zato so pa prvi ameriški naselenci nosili vsa ženska, ki je imela pogum, da je prišla v Ameriko, kar na rok.

Nekaj je pa ženskam v Ameriki pomagla do njihove veljave tudi ameriška vzgoja. Ameriške fante poučujejo še v višjih razredih srednje šole skoro same učiteljice in zato je prav

lahko mogoče, da se na ta način utrjuje v fantih vera, da je ženska bolj pametna in močna kakor možki.

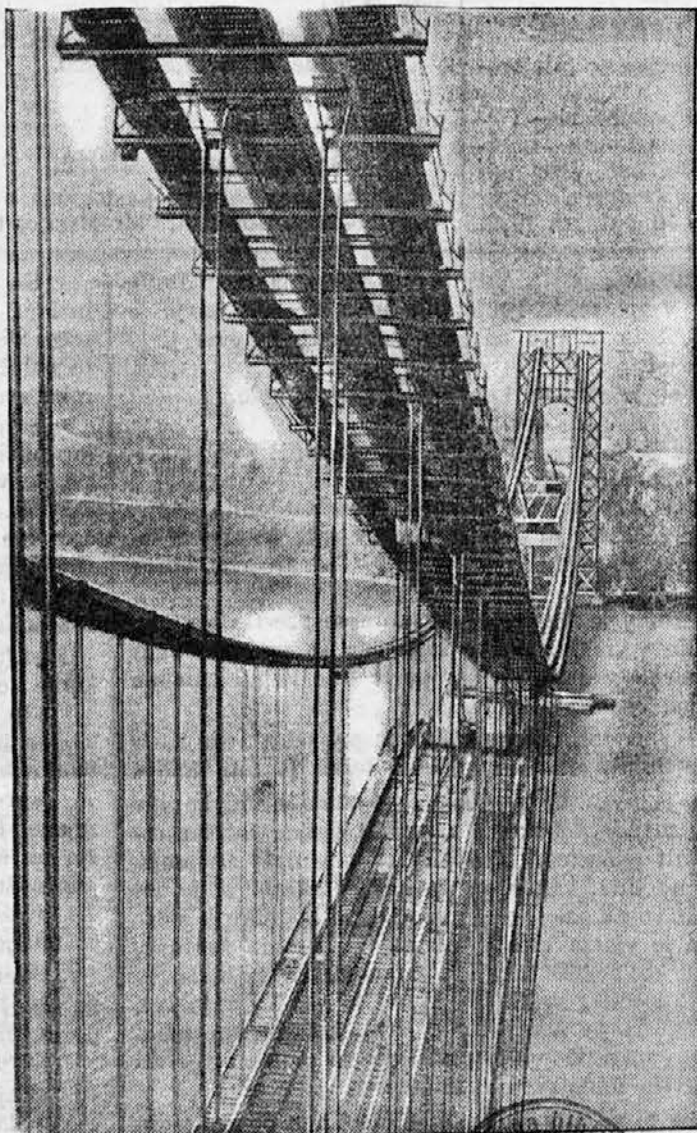
Vsi taki in podobni razlogi pa še zdaleka ne zadostujejo, da bi si mogli pojasniti pojav, da je v tako trdem in žilavem narodu kot so Amerikanci, ženska popoln gospodar, močje pa so le navaden stroj, ki naj služi in pridobiva denar.

Ta pojav je poskusil na svoj način razjasniti zdravnik dr. Benzmeer, ki je mnogo let bival v Ameriki. Ta mož je napisal knjigo »New-york brez krinke«, v tej knjigi pa se je dotaknil tudi tega vprašanja. On priznava sicer tudi važnost že zgoraj omenjenih razlogov, trdi pa nadalje, da so rodili ta pojav še drugi činitelji: podnebje, poseben zrak, zemlja, voda in kar še vse vpliva na sestav človeškega telesa, da pride do takih pojavov.

Ta razlaga je sicer na prvi pogled nekam čudna, a nekaj bo že na tem. Mi vemo iz izkušnje, da so otroci izseljencev, ki so rojeni še v Evropi, znatno manjši kakor pa so otroci istih staršev, ki so rojeni že v Ameriki. Tu morajo delovati gotovo nam še neznan činitelj in vplivi na razvoj telesa. Kar pa velja za telo, učinkuje gotovo tudi na duševno življenje.

Koliko telefonov je na svetu

Neki strokovni angleški list je izračunal, da je bilo do 31. decembra l. 1929. na naši zemlji okoli 34.440.000 telefonskih aparatov, torej skoraj za 2 milijona aparatov več kakor ob koncu l. 1928. V Evropi se je dvignilo število telefonov za 8,4, v severni Ameriki pa za 3,9 odstotkov. V Evropi bo po splošni cenitvi na koncu letošnjega leta vsaj 10 in pol milijona telefonskih aparatov. V 10 letih, t. j. od leta 1920. pa do danes je naraslo število telefonov v Ameriki od 14.355.000 na 22 in pol milijona aparatov. Razmeroma največ telefonov imajo v Zedinjenih državah, kjer pride na vsake 100 ljudi že po 17 telefonov.

Največji viseči most na svetu grade preko reke Hudson in bo vezal New York s predmestjem New - Jersey Most bo kmalu dodelan Dolg je 1064 metrov

Sreča v loteriji

Kakor imajo že skoro vse evropske države svoje loterije, te ali one vrste, tako ima tudi Španija svojo razredno loterijo, kjer vlečejo številke prav toliko dni pred Božičem, da lahko izplačajo dobitke za praznike. Dobitki v španski loteriji pa so precej veliki, kajti glavni dobiček znaša skoro 20 milijonov našega denarja. Taki glavni dobitki so štirje.

Pri letošnjem božičnem žrebanju pa je bila sreča silno uuhasta. Naneslo je namreč, da je en glavni dobiček zadel znan revolucionar — major Franco, ki je pred kratkim moral pobegniti iz svoje domovine. On je igral na celo srečo in dobil torej cel dobiček — 20 milijonov dinarjev — sam. Ljudje na španskem pa sedaj ugibajo, če bo prevratni major vsaj španski denar hotel priznati in vzeti, ko že vse drugo odklanja.

Drugi glavni dobiček pa so zadeli sami »mali ljudje«. V Madridu obstoji namreč neko dobrodelno društvo, ki je zgradilo zavetišče za onemogle starčke in starke. V zavetišču je našlo svoje zavetje okoli 200 onemoglih revežev, ki so si vsako leto v pravem pomenu besede odrgali od ust po nekaj krajcarjev, da so si kupili srečo za razredno loterijo. Letos se jim je po dolgih letih vendarle enkrat nasmejela sreča, kajti zadeli so glavni dobiček, tako da bodo mogli poslej mirno preživeti svoje zadnje dni.

Najbolj veselo mesto na svetu je — Pariz

Ali presojamo življenje tega ali onega naroda navadno po njegovi književnosti, po njegovih običajih, po vladi in upravi, kakršno pač ima, ali pa sploh po vidnih znakih njegovega življenja. Ali so te sodbe pravilne ali ne, to nas navadno ne zanima posebno.

Na prav dobro in posrečeno misel pa je prišel neki ameriški časnikar, ki se je nedavno vrnil v Ameriko iz Evrope, kjer si je ogledal skoro vsa velika evropska mesta. Dejal si je namreč, da mora obstojati neko gotovo razmerje med značaji narodov in pa med načini, kako se eni ali drugi zabavajo. In da spozna kako, kako se evropski narodi zabavajo, si je ogledal zlasti nočno življenje v vseh večjih evropskih mestih.

Predvsem primerja, kako se zabavajo Evropejci in kako Amerikanci. Po njegovem mnenju se zna Anglež najmanj zabavati. Na Angleškem se osredotočuje vsa nočna zabava v klubih, a če se hočeš tam zabavati, moraš najprej postati član kluba. Ta formalnost sicer včasih ni posebno huda in težka in jo lahko opraviš v nekaj minut, hendar pa človeku skazi že precej dobre volje.

V Ameriki pa je nočno življenje v Ameriki, silno drago. Za sedež pri mizi moraš plačati 5 dolarjev; tisti pa, ki prinese s seboj kakšno alkoholno pijačo, morajo plačati od vsake steklenice po 1 dolar za »takso«. Steklenica piva pa stane tam po 12 dolarjev, torej znatno več kakor velja v Evropi najfiniši šampanjec.

Najboljše se zabavajo ljudje ponoči v Parizu, kjer je v tem oziru zlasti za tujce sijajno pre-

skrbjeno. Kljub temu pa nočno veseljačenje zadnja leta tudi že v Parizu zelo pomenja.

Zelo navdušen pa je ameriški poročevalec — pravzaprav ponočevalec — za nočno življenje v Berlinu, kjer je sijajno poskrbljeno za vse udobnosti gostov. Prav malo pa je navdušen za nočno življenje na Balkanu; samo Carigrad se po njegovem še izplača pogledati, ker vodijo nočne lokale večinoma Rusi.

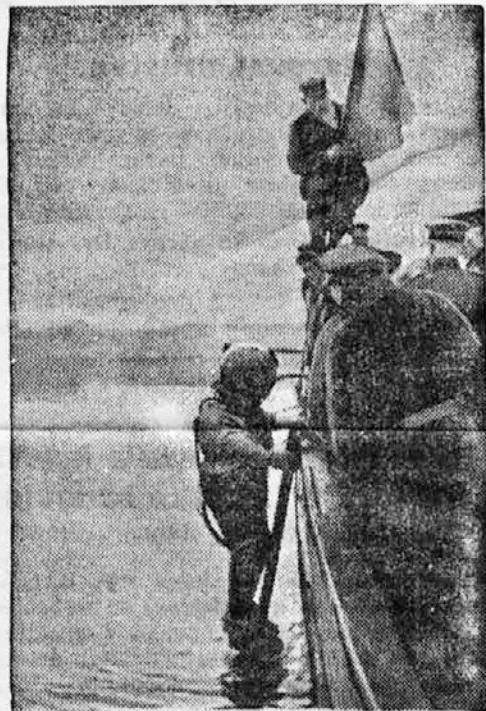
Bernhard Shaw in božični prazniki

Londonški časopisi so na praznike načeli vprašanje, ali naj božični prazniki z vsemi svojimi navadami in obredi še nadalje ostanejo v veljavi, ali pa bi jih kazalo odpraviti. Neka gledališka igralka, ki ima več otrok, se je izrekla z vso materinsko ljubeznijo »zac praznike, dekan katedrale Sv. Pavla pa, ki se je tudi izrekel »zac, je še dostavil, naj si pri vsem praznovanju nikar ne domišljamo, da kakšen otrok še verjame na »božičke«.

Oglasil pa se je tudi znani satirik Bernhard Shaw in ta je rekel:

»Jaz sovražim božične praznike. Božič bi bilo treba odpraviti. Božični prazniki koristijo samo hišnim lastnikom, ker lahko z ozirom na dobro trgovino pred prazniki zvišujejo najemnine najemnikom njihovih stanovanj in prodajaln. Kakor vidim, nima teh praznikov nihče posebno rad, čeprav pomenijo za nekatere ljudi lep odmor. Ali je res treba praznike kaziti z božično »stimungo«? Vsak otrok že dandanes ve, da je vse božičevanje bedasta igra za odrasle ljudi in jaz ne poznam nobenega otroka, ki bi se dal še slepiti. In tiste misli, ki navdajajo otroka, ko mora gledati, kako prejemajo bratci in sestre tiste darove, ki bi jih on sam rad imel — tiste misli morajo biti nekaj strašnega!«

Kdo ve, ali je govoril satirik Shaw zares ali pa je svet zopet enkrat po svoje potegnil?

K težki avtomobilski nesreči ob Vzhodnem morju

Potapljač išče avtomobil, ki se je v Lübecku prevrnil v reko Trane. Potniki, sami mladi ljudje, so potonili

Nahod je ozdravljiv

Med najbolj neprijetne bolezni spada nahod. O nahodu dolgo niso vedeli, kaj ga pravzaprav povzroča. Najbolj razširjeno je bilo mnenje, da pride nahod od prehlajenja. To pa skoroda ni moglo biti res, ker ljudje v polarnih krajih ne obolevajo na nahodu, čeprav je ravno tam prilika za prehlad več kot dovolj. Sedaj pa poroča dr. Pfeiffer v zdravniških strokovnih listih, da se mu je posrečilo najti posebnega bacila, ki povzroča nahod. Temu bacilu je dal ime »micrococccus nazal«, živi pa ta bacil le bolj v naših krajih, v polarnih krajih ga pa ni. Če dopimo v nos kulturo tega bacila, človek oboli na nahodu, potem pa postane za 1—3 leta za nahod nesprejemljiv. Če bo ta trditev držala, potem se bode gotovo našlo mnogo ljudi, ki se bodo dali opiti proti nahodu in potem ima dr. Pfeiffer upanje, da bo kmalu zelo obogatel.

Za kratek čas

Vse, kar napiše moj sin, bero ljudje z velikim zanimanjem!

»Kaj pa piše? Romane? Novele?«
»Ne — jedilne liste.«

— 0 —

»Vaši čevlji pa škripljejo, kakor da še nisi plačani.«

»To je neumnost. Potem bi morala na moj klobuk in moja suknja tudi škripati.«

— 0 —

»Ti me imaš torej za popolnega bedaka?«
»Noben človek ni popoln!«

— 0 —

Gospod Bobek prihaja redno vsak dan pozno v pisarno, zahaja pa prvi domov.

Pa ga pokliče šef k sebi in mu reče: »Gospod, to ne gre tako naprej, sicer se bo zgodilo, da boste začeli prihajati tako pozno v urad in tako zgodaj odhajati domov, da boste lepega dne sami sebe srečali na stopnicah.«